

VYSOKÁ ŠKOLA POLYTECHNICKÁ JIHLAVA

Zdravotně sociální pracovník

Problematika osvojování dětí homosexuálními páry

Bakalářská práce

Autor: Adéla Záluská

Vedoucí práce: JUDr. Alena Prchalová, Ph.D.

Jihlava 2017

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracoval/a jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem v práci neporušil/a autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, v platném znění, dále též „AZ“).

Souhlasím s umístěním bakalářské práce v knihovně VŠPJ a s jejím užitím k výuce nebo k vlastní vnitřní potřebě VŠPJ .

Byl/a jsem seznámen/a s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje **AZ**, zejména § 60 (školní dílo).

Beru na vědomí, že VŠPJ má právo na uzavření licenční smlouvy o užití mé bakalářské práce a prohlašuji, že **souhlasím** s případným užitím mé bakalářské práce (prodej, zapůjčení apod.).

Jsem si vědom/a toho, že užít své bakalářské práce či poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠPJ, která má právo ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, vynaložených vysokou školou na vytvoření díla (až do jejich skutečné výše), z výdělku dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence.

V Jihlavě dne

.....

Podpis

Poděkování

Touto cestou bych chtěla poděkovat mé vedoucí bakalářské práce JUDr. Aleně Prchalové, Ph.D. za podněty, připomínky, ochotu a čas, který mi věnovala.

Děkuji také rodině, příteli a přátelům za psychickou podporu, a v neposlední řadě všem respondentům, kteří mi vyplnili dotazník.

ABSTRAKT

ZÁLUSKÁ, Adéla: Problematika osvojování dětí homosexuálními páry. Bakalářská práce. Vysoká škola polytechnická Jihlava. Katedra sociální práce. Vedoucí práce: JUDr. Alena Prchalová Ph.D. Stupeň odborné kvalifikace: bakalář. Jihlava 2017

V bakalářské práci se budu zabývat problematikou osvojování dětí homosexuálními páry. Hlavním cílem práce je zmapovat názory a postoje veřejnosti, které se týkají této problematiky, a tím na ni poskytnout ucelený pohled. Práce je rozdělena na dvě části. Teoretická část se zabývá pojmy, které souvisejí s osvojením, registrovaným partnerstvím, homosexualitou, její historií až po současnost a homofobií. Praktická část mi pak pomáhá k realizaci daného cíle. Je založena na metodě kvantitativního výzkumu, pro kterou mi slouží data vysbíraná pomocí dotazníkového šetření ve vybraných krajích ČR.

Klíčová slova

Dítě, homosexualita, osvojení, registrované partnerství, společnost

ABSTRACT

ZÁLUSKÁ, Adéla: Child adoption by homosexual couples. Bachelor thesis. College of Polytechnics Jihlava. Department of Social Welfare. Supervisor: JUDr. Alena Prchalová Ph.D. Level of professional qualification: Bachelor. Jihlava 2017

In this bachelor thesis, I am exploring the topic of child adoption by homosexual couples. The main goal of this thesis is to map the opinions and attitudes of the general public related to this area and provide a comprehensive picture of it. The thesis is organized in two parts. The theoretical part deals with the concepts of adoption, registered partnership, homosexuality including its history up to the present day, as well as homophobia. The practical part helps me achieve the goal of the thesis. It is based on the method of quantitative research and utilizes the data collected using a questionnaire-based survey carried out in selected regions of the Czech Republic.

Key words

child, homosexuality, adoption, registered partnership, society

Seznam tabulek

Tabulka 1: Výše příspěvku při převzetí dítěte	22
Tabulka 2: Výše příspěvku na úhradu potřeb dítěte	23
Tabulka 3: Výše příspěvku na úhradu potřeb dítěte – dítě závislé na pomoci jiné osoby	23
Tabulka 4: Výše odměny pěstouna za každý kalendářní měsíc.....	23
Tabulka 5: Četnost výskytu symptomů v klasické a homosexuální rodině.....	46

Seznam grafů

Graf 1: Souhlasíte se zákonem umožňujícím registrované partnerství?	40
Graf 2: Myslíte si, že lidé v registrovaném partnerství by měli mít stejná práva jako manželé?	41
Graf 3: Souhlasíte s osvojováním (adopcí) dětí homosexuálními páry?	42
Graf 4: Proč se zákonem o registrovaném partnerství nesouhlasíte?	42
Graf 5: Proč s adopcí homosexuálními páry nesouhlasíte?	43
Graf 6: Myslíte si, že homosexualita snižuje schopnosti výchovy dítěte?	45
Graf 7: Má podle vás dítě vyrůstající v homosexuální rodině velké předpoklady, že bude také homosexuálně orientované?	47
Graf 8: Myslíte si, že je pro dítě lepší vyrůstat v homosexuální rodině než v ústavní péči?	49
Graf 9: Jaké pozitivní faktory pro dítě představuje osvojení homosexuálními páry?	51
Graf 10: Jak hodnotíte svůj postoj k homosexualitě?	53
Graf 11: Jak hodnotíte postoj společnosti k homosexualitě?.....	53
Graf 12: Pohlaví.....	55
Graf 13: Bydliště.....	55
Graf 14: Víra v Boha	55
Graf 15: Problematika adopce dětí homosexuálními páry z pohledu mužů a žen.....	56
Graf 16: Problematika adopce dětí homosexuálními páry z pohledu lidí žijících na vesnici a ve městě.	56

Graf 17: Problematika adopce dětí homosexuálními páry z pohledu lidí věřících v Boha a nevěřících.	57
---	----

ÚVOD	13
TEORETICKÁ ČÁST.....	15
1 OSVOJENÍ.....	15
1.1 SOUHLAS S OSVOJENÍM.....	17
1.1.1 <i>Souhlas dítěte</i>	17
1.1.2 <i>Souhlas rodičů</i>	17
1.2 ZRUŠENÍ A ZÁNİK OSVOJENÍ.....	19
1.3 JINÉ FORMY NÁHRADNÍ RODINNÉ PÉČE	19
1.3.1 <i>Poručenství</i>	19
1.3.2 <i>Opatrovnictví</i>	20
1.3.3 <i>Svěření dítěte do péče jiné osoby</i>	20
1.3.4 <i>Pěstounství</i>	21
1.4 ROZDÍL MEZI PĚSTOUNSKOU PÉČÍ A OSVOJENÍM	22
2 HOMOSEXUALITA.....	25
2.1 HISTORIE HOMOSEXUALITY	26
2.1.1 <i>Starověk</i>	26
2.1.2 <i>Středověk</i>	27
2.1.3 <i>Novověk a moderní společnost</i>	28
2.2 HOMOFOBIE.....	29
3 REGISTROVANÉ PARTNERSTVÍ.....	31
3.1 REGISTROVANÉ PARTNERSTVÍ	31
3.2 POVINNOSTI A PRÁVA PARTNERŮ	31

3.3	ZÁNIK PARTNERSTVÍ	33
3.4	ZÁKON O REGISTROVANÉM PARTNERSTVÍ.....	33
3.4.1	Vznik zákona o registrovaném partnerství.....	33
3.4.2	Zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství.....	34
3.5	REGISTROVANÉ PARTNERSTVÍ V ČÍSLECH	35
	VÝZKUMNÁ ČÁST	37
4	METODIKA VÝZKUMU	37
5	VÝZKUMNÝ SOUBOR A PRŮBĚH VÝZKUMU.....	38
6	CÍL PRÁCE A VÝZKUMNÉ OTÁZKY	39
7	INTERPRETACE VÝSLEDKŮ	39
7.1	MĚLO BY BÝT REGISTROVANÝM PARTNERŮM UMOŽNĚNO OSVOJENÍ DĚTÍ?	40
7.2	JAKÉ POZITIVNÍ VLIVY PŮSOBÍ NA DÍTĚ VYRŮSTAJÍCÍ S HOMOSEXUÁLNÍMI RODIČI?	49
7.3	JAKÝ JE POSTOJ SPOLEČNOSTI K HOMOSEXUALITĚ?	53
7.4	KTERÉ FAKTORY NEJVÍCE OVLIVŇUJÍ NAHLÍŽENÍ NA HOMOSEXUALITU?	55
8	ZÁVĚR.....	58
	PŘÍLOHA.....	65

ÚVOD

Zda by mělo být homosexuálním párům umožněno osvojování dětí nebo nikoli, je téma, které je v poslední době velice často diskutováno, a to jak mezi širokou veřejností, tak i mezi odborníky nebo politiky. Samo registrované partnerství je velice diskutovaným, a ještě problematičtější otázkou je osvojení dětí těmito páry. Tato možnost u nás zatím neexistuje, ale vyvolává nejen mezi poslanci velké spory a dohady. Homosexuální páry přijetím zákona o registrovaném partnerství sice mohou žít ve svazku, tento svazek však není roven svazku manželskému. Registrované partnerství a manželství se mimo jiné liší také tím, že stejnopohlavním párům není umožněno osvojení dětí.

U nás je ale zatím situace poněkud podivná, protože párům žijícím v registrovaném partnerství osvojení zákon neumožňuje, ale pokud o osvojení požádá homosexuální člověk, avšak dříve než vstoupí do registrovaného partnerství, bude zařazen do evidence žadatelů se stejnými podmínkami jako ostatní žadatelé. Potom ale bohužel může dojít k situaci, že partneři v registrovaném partnerství vychovávají dítě/děti, ale legitimním rodičem je pouze jeden z partnerů. V případě, že by tento rodič zemřel, bude dítě umístěno do dětského domova. Důsledkem odebrání dítěte je přetrhání vztahů mezi druhým partnerem, širší rodinou, a také vytrhnutí dítěte z přirozeného prostředí kde doposud vyrůstalo. Tato skutečnost tedy nese negativní dopady na všechny zainteresované osoby.

Ve společnosti samozřejmě najdeme příznivce, kteří s osvojením dětí homosexuálními páry souhlasí, ale i ty, kteří s úpravou zákona nesouhlasí. Největším odpůrcem jak registrovaného partnerství, tak osvojování dětí homosexuálními páry je církev. Nejčastějším argumentem je to, že děti budou vyrůstat v rodině s jednopohlavním párem, a jsou tím ochuzené o vzorové chování opačného pohlaví. Častým argumentem je také nepřirozenost takového soužití, kdy je narušen klasický model rodiny, což je otec, matka a dítě nebo děti. Nutno zdůraznit také to, že stále narůstá počet manželství, které končí rozvodem a děti tak vyrůstají v neúplných rodinách, tudíž jsou o vzorové chování druhého pohlaví také ochuzeny. A také skutečnost, že umožněním osvojování dětí lidem v registrovaném partnerství by se snížil počet dětí vyrůstajících v dětských domovech. Mnoho dětí by tak získalo novou rodinu, lepší podmínky pro individuální

rozvoj a lepší finanční zabezpečení. Dalším pozitivem je, že adoptované děti budou vždy svobodným rozhodnutím párů, a tudíž budou chtěné a milované.

Bakalářská práce je rozdělena na část teoretickou a část výzkumnou. V teoretické části se zabývám osvojením, kde jsou charakterizovány základní pojmy a shrnuty nejpodstatnější informace týkající se především vzniku osvojení, práv a povinností zúčastněných a zániku osvojení. Také jsou zde pouze okrajově nastíněny i jiné formy náhradní rodinné péče. Dále se věnuji homosexualitě a její historii, a především homosexualitě a společnosti, a to jak v době současné, tak i dřívější. Dále statistice týkající se homosexuality a registrovaného partnerství.

Výzkumná část mapuje a analyzuje postoje a názory společnosti na danou problematiku. Práce je založena na metodě kvantitativního výzkumu a data pro výzkumnou část byla sbírána pomocí dotazníkového šetření, a to v Jihomoravském kraji a Kraji Vysočina. Z obou krajů mi dotazník vyplnilo celkem 205 respondentů (105 z Kraje Vysočina, 100 z Jihomoravského kraje).

Cílem bakalářské práce je vytvořit přehled o názorech, postojích a smýšlení lidí o problematice osvojování dětí homosexuálním páry. Toto téma bakalářské práce jsem si zvolila právě proto, že se stává stále aktuálnějším, diskutovanějším a ožehavějším tématem společnosti.

TEORETICKÁ ČÁST

1 OSVOJENÍ

Dnes je stále používán mezi laickou veřejností vžitý a dříve používaný termín adopce. Adopce je pouze zastaralejší výraz, ale v daném kontextu lze považovat pojmy osvojení a adopce za synonyma. Osvojení je v České republice neoddiskutovatelně nejčastější, ale zároveň i nejvyšší formou náhradní rodinné péče. (Gabriel, Novák 2008)

Osvojení je definováno podle nového občanského zákoníku č. 89/2012 Sb. jako přijetí cizí osoby za vlastní. Nemohou-li se o dítě starat jeho biologičtí rodiče, je třeba zajistit dítěti péči jiným způsobem. Většinou se jedná o náhradu trvalého charakteru. V některých případech však může jít pouze o řešení dočasné situace. Tato situace může nastat, pokud se biologický rodič nebo rodiče ocitnou v těžké životní situaci, jako je například onemocnění, výkon trestu odnětí svobody apod. Osvojení vytváří z právního hlediska plnohodnotný vztah mezi rodičem a dítětem. Osvojitel tedy nabývá k dítěti všechna práva a povinnosti rodiče a osvojované dítě nabývá vůči osvojiteli všechna práva a povinnosti dítěte. Mezi tato práva patří například to, že se dítě stává neopomenutelným dědicem a rodič má vůči dítěti vyživovací povinnost. Spolu s osvojením vznikají stejné příbuzenské vazby jako při narození i k širší rodině a zanikají vazby mezi původní biologickou rodinou. Je také nutno zdůraznit, že při osvojení a stejně tak i u ostatních forem náhradní rodinné péče nerozhodují potřeby potenciálních rodičů, ale za každých okolností se klade největší důraz na ochranu zájmů dítěte. K tomu se Česká republika zavázala přistoupením k mezinárodním úmluvám, především k Úmluvě o právech dítěte z roku 1989, která byla publikována pod č. 104/1991 Sb., a schválením Listiny základních práv a svobod. Jedním ze základních práv dítěte je právo na společný život s rodiči, nebýt od rodičů odloučeno proti jejich vůli, pokud to však není v rozporu se zájmy dítěte. Péče a výchova dětí je právem rodičů a na druhou stranu mají děti právo na rodičovskou péči a výchovu. Ochrana obou stran je upravena tak, že práva rodičů mohou být omezena a nezletilé děti mohou být od svých rodičů odloučeny proti jejich vůli pouze na základě zákona, a to rozhodnutím soudu. Mezi další prameny práva, které upravují problematiku osvojení dětí, patří Evropská úmluva o ochraně dětí (sjednaná dne 24. dubna roku 1967 ve Štrasburku),

kteřá je v našem právním řádu ve formě sdělení č. 132/2000 Sb. m. s., o přijetí Evropské úmluvy o osvojení dětí, a Úmluva o ochraně dětí a spolupráci při mezinárodním osvojení (sjednaná dne 29. května 1993 v Haagu) – sdělení č. 43/2000 Sb. m. s. (Novotný, 2014)

Nový občanský zákoník (dále jen NOZ) také stanovuje přiměřený věkový rozdíl mezi osvojencem a osvojitelem. Věkový rozdíl (až na výjimky) nesmí být menší než 16 let. NOZ dále upouští od dělení osvojení na zrušitelné a nezrušitelné. Říká pouze, že po uplynutí tří let od osvojení již nelze osvojení zrušit. Výjimkou je pouze osvojení, které by bylo v rozporu se zákonem. Osvojení může být prohlášeno za nezrušitelné i před uplynutím této doby, a to v případě, že je v souladu se zájmy dítěte. Další změnou je povinnost informovat osvojené dítě o tom, že je osvojené. Tato informace musí být dítěti sdělena nejpozději do zahájení školní docházky dítěte. (www.mu-j-pravnik.cz, 2017)

Podle NOZ lze nyní osvojit i osobu zletilou. O osvojení rozhodne soud (§ 796 odst. 2 NOZ) na návrh osoby, která chce zletilého osvojit a k tomuto návrhu se zletilý musí připojit. Zletilého lze osvojit v následujících případech:

- Jestliže byl týmž osvojencem osvojen přirozený sourozenec osvojovaného.
- Při podání návrhu k osvojení byl osvojenec nezletilý.
- Osoba osvojitele pečovala o osvojovaného již v době jeho nezletilosti.
- Osvojitel si chce osvojit dítě svého manžela.

Osvojení má právní následky pro potomky osvojence jen v případě, že se narodily později. Osvojení zletilého je významné především z hlediska dědického, osvojenec dědí v první zákonné třídě. Osvojenec si může ponechat dosavadní příjmení, nebo si může se souhlasem osvojitele připojit ke svému příjmení osvojitelovo příjmení, ale to jen v případě, nemá-li již osvojenec nebo osvojitel připojované příjmení (nemůže dojít ke ztrojení příjmení). Osvojení zletilé osoby se v mnoha případech liší od klasického osvojení, například, když osvojenec ani jeho potomci nepozbývají práva k vlastní rodině a osvojitel k nim nenabývá žádných majetkových práv. Osvojenci a jeho potomkům také nevzniká příbuzenský poměr k rodině osvojitele a nenabývá žádná majetková práva vůči členům rodiny osvojitele. (www.novyobcanskyzakonik.cz, 2017)

1.1 Souhlas s osvojením

K osvojení nemůže dojít, pokud nedojde k souhlasu dítěte, rodičů dítěte nebo osob, které mají právo udělit souhlas za ně, popřípadě manžela osvojitele.

1.1.1 Souhlas dítěte

Osobního souhlasu osvojovaného dítěte je třeba, dosáhlo-li dvanácti let. Výjimkou je však skutečnost, že nelze pochybovat o tom, že postup vyžadující osobní souhlas dítěte je v zásadním rozporu s jeho zájmy nebo není-li dítě schopno posoudit důsledky souhlasu. Pokud dítě nedosáhlo dvanácti let, dá za něho souhlas jeho opatrovník. Před podáním souhlasu opatrovník zjistí všechny podnětné skutečnosti, které ukazují k závěru, že osvojení bude v souladu se zájmy dítěte. Pokud je to možné, je soudem vyslyšeno i osvojované dítě a na jeho vyjádření je brán zřetel s ohledem na jeho duševní zdraví. Dítě, o jehož osvojení se jedná, může svůj souhlas odvolat až do rozhodnutí o osvojení. (Zákon č. 89/2012 Sb.)

1.1.2 Souhlas rodičů

K osvojení je zapotřebí souhlasu rodičů dítěte, o jehož osvojení se jedná. Souhlas rodič učiní osobním prohlášením za přítomnosti soudu a musí splňovat náležitosti právního jednání. Ještě před podáním souhlasu je řádně poučen o podstatě a důsledcích tohoto prohlášení a o podstatě osvojení. Rodič, který nedovršil věku šestnácti let, nemůže souhlas k osvojení dát, v tomto případě za něj nemůže dát souhlas jeho opatrovník, a o jeho způsobilosti souhlasu rozhoduje soud podle obecných ustanovení. V případě, že má rodič soudně omezenou svéprávnost, může ve věcech osvojení (včetně souhlasu) jednat pouze v rozsahu, ve kterém mu svéprávnost nebyla omezena. Matka osvojovaného dítěte nemůže podat souhlas dříve, než uplyne doba šestinedělí. A otec dítěte může podat souhlas k osvojení i před uplynutím této doby, avšak až po narození dítěte.

Podá-li souhlas jeden z rodičů dřív, není k němu přihlíženo. Souhlas je možné vzít zpět, a to po dobu 3 měsíců ode dne kdy byl podán. Souhlas je možné odvolat i po této době, ale to jen v případě že:

- dítě nebylo předáno do péče osvojitele ještě před osvojením,
- má-li být dítě na základě soudního rozhodnutí vydaného na návrh rodičů vydáno tím, komu bylo svěřeno do péče, protože je to v souladu se zájmy dítěte.

Souhlasu rodičů není k osvojení potřeba v následujících případech:

- rodič byl zbaven rodičovské odpovědnosti a s tím ztratil i právo dát souhlas k osvojení dítěte,
- není-li rodič schopen projevit vůli nebo rozpoznat následky vyplývající ze svého jednání,
- zdržování se na místě neznámém a toto místo se nedaří soudně (s dalšími orgány veřejné moci) zajistit ani při vynaložení potřebné pečlivosti,
- rodiče dítěte zemřeli,
- nejeví-li rodiče o dítě zjevný zájem.

Zjevný nezáměr nastává v případě, že rodič neprojevuje soustavný opravdový zájem o dítě, a tím trvale porušuje své povinnosti vyplývající z rodičovské odpovědnosti. O zjevném nezáměru mluvíme, trvá-li nezáměr alespoň po dobu tří měsíců od posledního projeveného opravdového zájmu. Soud pak rozhoduje ve zvláštním řízení, zda je nebo není potřeba souhlasu rodiče k osvojení. Rozhodne-li, že souhlasu není potřeba, stanoví opatrovníka, který souhlas dá, a bez jehož souhlasu není možné osvojení uskutečnit. (Zákon č. 89/2012 Sb.)

1.2 Zrušení a zánik osvojení

Nastanou-li důležité důvody, soud na návrh osvojitele nebo osvojence osvojení zruší. Podá-li návrh jeden z nich, druhý se k němu může připojit. Osvojení však lze zrušit pouze do doby tří let od osvojení. Tato lhůta však neplatí, pokud je osvojení v rozporu se zákonem. Zrušením osvojení zaniká poměr, povinnosti i práva vzniklá osvojením a je obnoven předchozí poměr. Osvojenec bude mít příjmení, které měl před osvojením, ledaže by prohlásil, že si chce stávající příjmení ponechat. Majetková práva a povinnosti osvojence vzniklé před tím, než došlo ke zrušení osvojení, nejsou nijak dotčeny zrušením osvojení. (Zákon č. 89/2012 Sb.)

1.3 Jiné formy náhradní rodinné péče

Podle zákona č. 89/2012 Sb. dělíme druhy náhradní rodinné péče následovně.

- a) Poručenství (§ 928 - § 942)
- b) Opatrovnictví (§ 943 - § 952)
- c) Svěření dítěte do péče jiné osoby a pěstounství (§ 953 - § 970)

1.3.1 Poručenství

Soud jmenuje poručníka tehdy, není-li zde ani jeden z rodičů, který by měl a vůči svému dítěti vykonávat rodičovskou odpovědnost. Nastane-li taková situace, vykonává poručenství orgán sociálně-právní ochrany dětí jako veřejný poručník, a to dokud soud neustanoví dítěti poručníka nebo dokud se poručník funkce neujme. To platí i v případě, pokud by poručník zemřel, ztratil schopnost nebo způsobilost poručenství vykonávat. Poručník má k dítěti všechna práva a povinnosti jako rodič, kromě vyživovací povinnosti. Není-li to v rozporu se zájmy dítěte a splňuje-li osoba/osoby všechny podmínky, soud se snaží jmenovat poručníkem toho, koho doporučili rodiče nebo někoho z příbuzných. Jmenovaný může funkci poručníka odmítnout. Každé rozhodnutí poručníka, nikoli však běžné záležitosti, které se týkají dítěte, musí být schváleny soudem. Poručník podává soudu alespoň jednou za rok zprávu o dítěti, jeho vývoji a jmění. Poručenství zaniká nabytím rodičovské odpovědnosti alespoň jednoho z rodičů, osvojením dítěte nebo nabude-li dítě svéprávnosti. (Zákon č. 89/2012 Sb.)

1.3.2 Opatrovnictví

Opatrovník je dítěti soudně jmenován, hrozí-li střet zájmů mezi dvěma stranami. Dítěte na straně jedné a jiné osoby na straně druhé, nehájí-li zákonný zástupce dostatečně jeho zájmy, je-li to v zájmu dítěte zapotřebí z jiných důvodů nebo stanoví-li to zákon. Opatrovník je oprávněn podat návrh na zahájení řízení vždy, je-li to nutné z hlediska zájmů, tedy je-li zapotřebí, aby soud nebo jiný orgán veřejné moci rozhodl o záležitostech dítěte. Pro opatrovnictví, opatrovníka a opatrovance platí ustanovení o poručenství, poručníkovi a poručenci přiměřeně. Soud ve svém rozhodnutí uvede zejména, proč je opatrovník jmenován, dobu, na kterou je jmenován (zda je omezena či nikoli) a jaká jsou jeho práva a povinnosti.

Další formou opatrovnictví je opatrovník pro správu jmění dítěte. V tomto případě soud opatrovníkovi vymezí rozsah jmění, které bude spravovat, určí také, jakým způsobem má se jměním nakládat nebo jaký způsob nakládání je mu zakázán. Opatrovník musí při výkonu své funkce postupovat jako řádný hospodář, tudíž nesmí podstupovat žádná nepřiměřená rizika. Podléhá stálému soudnímu doзору. Opatrovník má také právo na jistou odměnu za správu jmění. O její výši rozhoduje soud. (Zákon č. 89/2012 Sb.)

1.3.3 Svěření dítěte do péče jiné osoby

Soud také může svěřit dítě do péče jiné osoby, a to v případě, že není možné, aby o dítě pečoval některý z rodičů nebo poručník. Rozhodnutí o svěření dítěte do péče musí být jako v předchozích případech v souladu se zájmy dítěte. Tato forma má přednost před ústavní péčí. Pečující osoba musí zaručovat řádnou péči, mít bydliště na území České republiky a se svěřením dítěte do osobní péče musí souhlasit. Povinnosti a práva vymezí pečující osobě soud ve svém rozhodnutí, jinak se přiměřeně použijí ustanovení o pěstounství. Soudně je také stanoven rodičům dítěte rozsah vyživovací povinnosti s ohledem na jejich možnosti, schopnosti a majetkové poměry. Výživné je vypláceno k rukám pečující osoby. Ta má právo s výživným hospodařit v zájmu dítěte a má také právo výživné vymáhat. Soud může hospodaření upravit, zejména stanovit, jaká část bude spořena a jaká část připadne na spotřebu dítěte. (Zákon č. 89/2012 Sb.)

1.3.4 Pěstounství

Dítě je svěřeno do pěstounské péče, pokud o dítě nemůže pečovat žádný z rodičů ani poručník. Pěstounská péče má přednost před péčí ústavní. O pěstounské péči rozhoduje soud. Pěstounská péče je stanovena po takovou dobu, kdy trvá překážka zabraňující rodičům v osobní péči o dítě. Při této formě nezaniká vztah s vlastními rodiči ani s jejich rodinou. Rodiče mají vůči dítěti povinnosti a práva vyplývající z rodičovské odpovědnosti, kromě práv a povinností, které zákon stanovil pěstounovi. Rodiče mají právo pravidelného osobního styku s dítětem a právo na informace o dítěti, pokud soud ze závažných důvod nestanoví jinak. Pěstounem se může stát osoba skýtající záruky řádné péče s bydlištěm na území ČR, která musí souhlasit s pěstounskou péčí. Pokud žije dítě v rodinné domácnosti, podílí se na péči i manžel pěstouna, nebo může být dítě svěřeno do společné pěstounské péče oběma manželům. Pěstoun v péči o dítě vykonává přiměřeně povinnosti a práva rodičů a celodenně pečuje o dítě. Je oprávněn rozhodovat v běžných záležitostech, ale je povinen informovat rodiče dítěte o jeho podstatných záležitostech. Pěstounská péče zaniká nejpozději nabytím plné svéprávnosti dítěte, jeho zletilostí, úmrtím pěstouna nebo dítěte.

Soud může dítě svěřit i do pěstounské péče na přechodnou dobu, což je specifická forma pěstounské péče. Tato forma je určena dětem vyžadujícím krátkodobou pomoc, nejčastěji se jedná o děti rodin s přechodnou krizovou situací nebo o děti čekající na tzv. „právní volnost“ k osvojení. Pěstounská péče na přechodnou dobu může trvat maximálně 1 rok. (Zákon č. 89/2012 Sb.)

1.4 Rozdíl mezi pěstounskou péčí a osvojením

Většina lidí nerozlišuje rozdíly mezi osvojením a pěstounstvím a stává se tak, že jsou tyto pojmy volně zaměňovány. Mezi lidmi existuje povědomí o tom, že máme ústavy, kam jsou umísťovány nechtěné děti a že se těchto dětí mohou ujmout. Ale není to tak jednoduché.

Osvojení neboli adopce se týká pouze tzv. právně volných dětí, což znamená, že jejich rodiče se jich zřekli hned po jejich narození nebo nejeví o dítě zájem. V praxi to znamená, že na základě soudního rozhodnutí dojde k vymazání biologických rodičů v rodném listě a dítě může být nabídnuto k adopci registrovaným žadatelům. Dítě se poté stane dítětem nových adoptivních rodičů, kteří jsou zapsáni do nového rodného listu.

Zato pěstounská péče se ve většině případů týká dětí, které nejsou vhodné k adopci. Obvykle se jedná o děti ve starším věku, děti se zdravotními problémy, děti jiné etnické skupiny nebo sourozenecké skupiny. Pěstounskou péčí tedy můžeme chápat jako jakousi formu smlouvy mezi státem (který převzal dohled nad výchovu dítěte) a pěstounskou rodinou. Pěstouni ale na rozdíl od adoptivních rodičů nemají rodičovská práva ani vyživovací povinnost. Tato práva a povinnosti tak zůstávají nadále biologickým rodičům. Jejich vztah k dítěti tedy stále trvá. (Zezulová, 2012)

Pěstouni mají také oproti adoptivním rodičům nárok na vyplácení dávek pěstounské péče. Osoba pečující, tedy osoba, která převzala dítě do pěstounské péče, má nárok na následující dávky.

Příspěvek při převzetí dítěte

Tabulka 1: Výše příspěvku při převzetí dítěte

Věk dítěte	Výše příspěvku
6 let	8 000 Kč
6 až 12 let	9 000 Kč
12 až 18 let	10 000 Kč

Dávka je vyplácena jednorázově.

Příspěvek na úhradu potřeb dítěte

Tabulka 2: Výše příspěvku na úhradu potřeb dítěte

Věk dítěte	Výše příspěvku
do 6 let	4 500 Kč
6 až 12 let	5 550 Kč
12 až 18 let	6 350 Kč
18 až 26 let	6 600 Kč

Výše příspěvku se mění, jedná-li se o dítě ze zákona o sociálních službách závislé na pomoci jiné fyzické osoby.

Dávka je vyplácena každý kalendářní měsíc.

Tabulka 3: Výše příspěvku na úhradu potřeb dítěte – dítě závislé na pomoci jiné osoby

Věk dítěte	Stupeň závislosti I	Stupeň závislosti II	Stupeň závislosti III	Stupeň závislosti VI
do 6 let	4 650 Kč	5 550 Kč	5 900 Kč	6 400 Kč
6 až 12 let	5 650 Kč	6 800 Kč	7 250 Kč	7 850 Kč
12 až 18 let	6 450 Kč	7 800 Kč	8 300 Kč	8 700 Kč
18 až 26 let	6 750 Kč	8 100 Kč	8 600 Kč	9 000 Kč

Tato dávka je vyplácena každý kalendářní měsíc.

Odměna pěstouna

Tabulka 4: Výše odměny pěstouna za každý kalendářní měsíc

Počet dětí v pěstounské péči	Výše odměny
1 dítě	8 000 Kč
2 děti	12 000 Kč
alespoň 3 děti, nebo alespoň 1 dítě ve II. III. nebo VI. stupni závislosti	20 000 Kč
* alespoň 1 dítě ve II., III, nebo IV. stupni závislosti	24 000Kč

*jedná-li se o osobu v evidenci

Odměna je vyplácena za každý kalendářní měsíc.

Za každé další dítě v pěstounské péči se odměna pěstouna navýší vždy o 4 000 Kč.

Příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla

Nárok má osoba pečující, která má v pěstounské péči minimálně 3 děti. Výše příspěvku je 70 % z pořizovací ceny motorového vozidla nebo prokázaných výdajů na opravu, nejvýše však v hodnotě 100 000 Kč. Vozidlo nesmí být používáno k výdělečné činnosti.

Další dávkou pěstounské péče je **příspěvek při ukončení pěstounské péče**, na který má nárok osoba, která byla ke dni dosažení zletilosti v pěstounské péči. Tato dávka je vyplácena ke dni zániku nároku na příspěvek na úhradu potřeb dítěte. Dávka má charakter jednorázového příspěvku ve výši **25 000 Kč**.

Osoba v evidenci (osoba určená pro pěstounství na přechodnou dobu) má nárok na odměnu pěstouna, jejíž částka je uvedena výše. (www.mpsv.cz, 2017)

2 HOMOSEXUALITA

Homosexualita je chápána jako opak heterosexuality. Homosexuálně orientovanou osobu nepřitahují jedinci opačného pohlaví, ale pohlaví stejného. I homosexualita je sociálně konstruována. Je jednou z institucí, která se podílí na spoluutváření dnešní společnosti a jako taková není jen něčím individuálním. Velmi často si lidé nejsou jisti, čím vlastně jsou, ale jsou si naprosto jisti, čím nejsou. Proti homosexualitě se velmi silně vymezuje prostředí, kde by se určité chování dalo klasifikovat jako homosexuální. Jako typický příklad můžeme uvést mužské sporty jako fotbal či řeckořímské zápasy. Fotbalisté se po vstřelené brance vzájemně objímají, skáčou po sobě, válejí se jeden po druhém a někteří jedinci se při tom dokonce obnažují. Řeckořímské zápasy se odehrávají v těsné blízkosti a objetí těl upocených zápasníků. Ani v příliš homofobních společnostech, jako je například armáda nebo mužské vězení, není homosexuální styk výjimkou. Vězňové se z velké většiny za homosexuály nepovažují a homosexualitu striktně odmítají, přesto jim to nebrání v sexuálním styku mezi muži, protože jej nepovažují za homosexuální. Zároveň je sex mezi vězni zakázán, neboť nejde o vztah heterosexuální.

I zde je vidět síla instituce heterosexualismu. Homosexualita je považována za něco, co by se nemělo prezentovat na veřejnosti. Toto tvrzení potvrzují i lidé, kteří homosexualitu tolerují. Je vnímána jako něco neslušného, lidem neheterosexuálním veřejný prostor prostě nepatří. Homosexualita je soukromou preferencí, která nemá být projevována navenek, aby nebyly zpochybněny instituce spojené s heterosexualitou. Aniž by si to společnost uvědomovala, pronásleduje je představa, že by jejich normy neměly být ve společnosti výlučné. Bojí se ztráty monopolu na slušné chování ve veřejném prostoru. Nejde zde jen o ulice, ale i o školu, zaměstnání a restaurace. Tedy jakýkoli prostor, který nepovažujeme za soukromý. Zato kluby gayů a leseb jsou zde považovány za soukromé, neboť se tam děje něco, co by druzí neměli vidět a také nestojí o to, aby se stali svědkem něčeho takového. (Fafejta, 2004)

Freud říká, že lidé jsou „polymorfně perverzní“, čímž chtěl říci, že lidé mají širokou škálu sexuálních zájmů a zálib, jimiž se často řídí i ve společnosti, která je zakazuje. Freudovy výzkumy probíhaly na sklonku 19. století, kdy převládala prudérní morálka, přesto však jeho pacienti uváděli pozoruhodné sexuální anamnézy. Žena nebo muž se

může v sexuálním kontextu stýkat buď jen s muži, jen s ženami, nebo s oběma. Může se stýkat s jediným partnerem nebo hned s několika současně. Také může někdo žít sexuálně úplně sám nebo se sexuálních aktivit úplně vzdát. Někteří lidé se stýkají s transvestity, transsexuály nebo se vzrušují pornografií, nejrůznějšími pomůckami, praktikují sadomasochismus nebo mají pohlavní styk se zvířaty.

V každé společnosti existuje nějaká forma chování, která některé praktiky schvaluje nebo je naopak neuznává nebo přímo zavrhuje a odsuzuje. Tyto normy jsou někdy však velice odlišné. Lze to potvrdit na homosexualitě, kterou některé kultury připouštějí nebo k ní přímo vybízejí. Například v antickém Řecku byla láska mezi chlapci a muži vnímána jako nejvyšší forma lásky. (Giddens, 1999)

2.1 Historie homosexuality

V lidských dějinách si prošlo vnímání homosexuality dramatickým vývojem, který dodnes není ukončen. I v dnešní době najdeme v regionech naší republiky na homosexualitu výrazně odlišné názory. A také víme, že historický vývoj a společenská tolerance homosexuality se neustále měnila. To si promítneme v následujících kapitolách. (www.antickysvet.cz, 2017)

2.1.1 Starověk

První dochované zmínky pochází z Babylonské říše, místo vzniku známého Chamurapiho zákoníku, který homosexualitu odsuzoval a za její provozování trestal kastrací. Tato situace se začala vyvíjet ve prospěch homosexuálů ve starověkém Egyptě, kde nebyla zrovna vítána, ale byli k ní značně lhostejnější pouze za okolností, nebyla-li násilného charakteru nebo nemiřila-li k nedospělému.

Opakem je doba starověkého Řecka a Říma. Zde byla homosexualita tolerována a někde dokonce i podporována jako věc státního zájmu nebo jako stádium výchovy muže. Vztah mezi dvěma muži byl zkrátka přijatelný, běžný a dokonce i obdivuhodný. Ale i zde najdeme spisovatele, kteří nesdíleli tento názor a homosexualitu odsuzovali, mezi ně patří například Platón.

O mužské homosexualitě z této doby toho víme poměrně mnoho, avšak o ženské homosexualitě se totéž říct nedá. Snad jen básnířku Sappó z ostrova Lesbos si s ní spojíme. Je také nutno podotknout, že Řekové nepoužívali a neznali výrazy homosexualita a heterosexualita. S těmito termíny přišli vědci až v druhé polovině 19. století. Avšak slovo láska (erós) známo bylo a používalo se více pro homosexuální vztahy než pro vztahy heterosexuální. (www.antickysvet.cz, 2017)

Z tohoto je tedy jasné, že homosexualita zde měla před heterosexualitou značně navrch. Mezi známé patří excesy císaře Tiberia a Julia Caesara, nebo Nera s prvním homosexuálním sňatkem a láska císaře Hadriána k mladému Antinoosovi, která přerostla ve státní kult. O něco později začalo být zřejmé, že homosexualita je pomalu na ústupu, čehož byl svědkem především Řím. Důkazem toho, že zlatý čas homosexuality byl na ústupu, je i fakt, že styk s mladíkem byl trestným činem (povolen byl pouze styk s vlastním otrokem). Pomalu přicházel středověk a s ním i křesťanství, pro které byla homosexualita hříchem. (www.totalmag.cz, 2017)

2.1.2 Středověk

Starověk se k homosexualitě stavěl poměrně tolerantně, ale o to více ji pronásledoval středověk. Homosexualita byla ve středověku řazena k nejhorším hrdelním zločinům srovnatelným s čarodějnictvím, vzpouře proti vladaři či bezbožností. (Janiš, Marková 2007)

I otec vlasti Karel IV. zastával názor, že homosexuálové mohou za hladomor, zemětřesení nebo mor. Inkvizice zase došla k závěru, že homosexualita je satanovou záležitostí. Sodomie, zoofilie, nekrofilie, masturbace a homosexualita patřily k nejzávažnějším zločinům. V pozdním starověku navrhoval Thomas Jefferson, aby byla sodomie trestána „pouze“ kastrací, ale i toto bylo na svou dobu osvíceným krokem. V této době nebyl normální ani klasický sex, ten byl podle tehdejšího církevního mínění určen pouze k rozmnožování. Toto však byla myšlenka mířená proti jakési přirozenosti, a tyto jevy prostě nejde vymýtit. (www.totalmag.cz, 2017)

Nezachovalo se mnoho záznamů, které by se zmiňovaly o homosexualitě, ale spíše jen o jejím zatracování jako hříchu proti přírodě. Relativně nejvíce zachovaných záznamů o homosexualitě pochází z Benátek. Jde o sérii nařízení z poloviny 15. století, která se přísnými tresty snažila zamezit homosexuální prostituci. Podle listiny z roku 1490 byl dokonce ustanoven vyšetřující úřad pro pederastii, který byl pojmenován Collegium sodomitarum. Je ale nutno podotknout, že v Benátkách již v té době vládla renesance a s ní i nový pohled na svět. Zato v ostatních částech Evropy bránila záznamům o homosexualitě církevní cenzura. Ženská homosexualita ve středověku také existovala, ale o té máme ještě méně zpráv než o homosexualitě mužské. Od konce 14. století středověk v nejvyspělejších oblastech pomalu končí a nastupuje renesance spolu s novým životním stylem a novým pohledem na svět. (Janiš, Marková 2007)

2.1.3 Novověk a moderní společnost

Za vlády Marie Terezie byly stejnopohlavní styky trestány smrtí, jednalo se o stětí mečem. O zmírnění trestu se zasloužil až její syn Josef II., který rozhodl o zavedení trestu galejemi nebo žalářem. Je zvláštní, že společnost do této doby vůbec neuvažovala nad pohlavním stykem mezi ženami. Až ke konci 19. století se objevují úplně první varování před lesbismem. O něco později, s příchodem 20. století, byli všichni homosexuálové považováni za nemocné, což mělo jediné pozitivum v podobě zrušení trestnosti za homosexuální chování v některých zemích. Homosexualita se tak stala sociopatickou poruchou a sexuální deviací.

Možná i díky tomu ji Hitler označoval růžovým trojúhelníkem a společně s Židy, Cikány a dalšími „podlidmi“ je čekalo umístění do koncentračního tábora. V Německu vznikla roku 1897 první organizace zastupující práva homosexuálů. O vznik této organizace se zasloužil především Karl Ulrichs, ale pod její manifest se podepsal například i Albert Einstein nebo Lev Tolstoj. Toto však nesehrálo žádnou významnou roli. Nacistické Německo nezůstalo jako homofobní jediné, i americká armáda kontrolovala, zda není voják zženštlý nebo nemá-li rozšířený anální otvor. Z toho je jasné, že homosexuálům nastalo opět krušné období, které začalo pomíjet až koncem války, a to společně s poklesem vlivu křesťanství a s rozvojem nové vědy – sexuologie. Sice stále přetrvává stav, kdy je homosexualita vnímána jako nemoc, ale je odsuzována spíše na základě předsudků než ze strany trestního zákoníku. Roku 1969 byla vyvolána

velká vlna protestů policejní razie v newyorském podniku Stonewall Inn, který byl právě homosexuály vyhledávaný. Díky tomu se začaly zakládat první organizace a noviny podporující sexuální menšiny. Nejde zapřít ani léta pověstná volnou láskou a demonstracemi proti válce ve Vietnamu. Byl to právě Vietnam, který jako jediný stát na světě homosexualitu nikdy nezakazoval. V roce 1970 se zrodil první Gay Pride a téhož roku také homosexuály zasáhla další rána. Tou byla smrtelná nemoc AIDS, která se začala šířit ze značné části právě mezi touto komunitou. To však nemělo žádný vliv na homosexuální hnutí, to naopak stále sílilo. V 70. letech startuje kampaň zaměřená proti označení homosexuality za nemoc a jejímu léčení, která usilovala o její vyškrtnutí z diagnostického a klasifikačního seznamu, což se ve finále podařilo až 17. května roku 1992, kdy světová zdravotnická organizace vyňala homosexualitu z mezinárodní klasifikace nemocí. Tato skutečnost byla posledním krokem k legalizaci homosexuálního vztahu. To ale neznamená vymazání předsudků ze společnosti, které v mnohých případech trvají až dodnes. (www.totalmag.cz, 2017)

2.2 Homofobie

Tento pojem byl poprvé použit roku 1972 Georgem Weinbergem. V té době označoval iracionální strach, nenávist a odsuzování homosexuálně orientovaných lidí. Obsah pojmu se od té doby ale výrazně rozšířil. Dnes je homofobie považována za soubor negativního vnímání, myšlení, citění a také konání namířenému vůči lesbám, gayům a bisexuálům. Formy projevu homofobního chování jsou různorodé, může se jednat o různé vtipy a narážky, diskriminaci, ale také o násilné útoky. S pojmem homofobie vzniká také pojem heterosexismus. Ten označuje systém ignorující nebo odsuzující jakoukoli jinou formu vztahu nebo identity, než je ta heterosexuální.

Je tedy možné, že homofobie je konstruovaná ve spojitosti s kulturou, historií a sociálními podmínkami. Homofobie dnes není majoritou ve společnosti a přestože lesby, gayové a bisexuálové jsou v mnoha směrech zrovnoprávnění s heterosexuální majoritou, stále stojí spíše na okraji společnosti. V tomto kontextu je opět potřeba zmínit církev, která se také zasloužila o heterosexistické a heteronormativní nahlížení na společnost. Rovněž nejde opomenout média, která se také zasluhují o heterosexistický náhled.

Homofobie ale nemusí být namířena pouze ze strany heterosexuálů. Za homofobii považujeme také nenávist leseb, gayů, bisexuálů vůči sobě samým, tzv. **internalizovaná homofobie**. Tato forma homofobie se projevuje například nenávistí, odmítáním a popíráním homosexuality u sebe samého, pocitu viny se snahou o přizpůsobení se normám majoritní společnosti. To může vést až k izolaci, agresí vůči sobě samému nebo dokonce i k jiným homosexuálně orientovaným lidem. Příčinu této formy homofobie můžeme hledat právě v negativním nahlížení společnosti na tuto sexuální menšinu. Homosexuálně orientovaní jedinci pak mají strach, že je okolí nepřijme a nezačlenění se do společnosti. Zajímavé je, že u bisexuálních jedinců byla zaznamenána vyšší míra internalizované homofobie než u leseb a gayů. To je pravděpodobně zapříčiněno postojem většinové společnosti, který je negativnější vůči bisexuálům, než k samotným gayům a lesbám.

Homofobie se týká bez rozdílů (rasových, etnických, náboženských) nás všech. Všichni můžeme ve svých životech produkovat homofobní nahlížení na svět, a to jak formou homofobie ze strany většinové heterosexuální společnosti, tak formou internalizované homofobie. Je tu značné východisko z této situace, v podobě otevírání celospolečenských diskusí nebo dekonstrukce genderových stereotypů v každodenním životě. (www.primacesta.cz, 2017)

3 REGISTROVANÉ PARTNERSTVÍ

Registrované partnerství je v zákoně č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství charakterizováno jako trvalé společenství dvou osob stejného pohlaví, které vzniklo způsobem zákonem stanoveným.

3.1 Registrované partnerství

Registrované partnerství (dále jen partnerství) je dvoustranné prohlášení partnerů před matrikářem ve smyslu § 6 zákona o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů. Na rozdíl od manželství je při vstupu do partnerství podmínkou, aby alespoň jeden z partnerů byl státním občanem České republiky. Aby bylo partnerství považováno za platné, musí každý z partnerů prohlášení o partnerství učinit osobně. Do partnerství nemohou vstoupit, stejně jako do manželství, osoby v přímé příbuzenské linii a sourozenci. Osoba musí být starší 18 let, svéprávná a právně volná. Do partnerství nemůže vstoupit osoba, která již dříve vstoupila do partnerství nebo uzavřela manželství, které stále trvá. Zákon nestanovuje povinnost jako u sňatečného obřadu, aby měl tento projev slavnostní formu, a při prohlášení partnerství před matrikářem nemusí být přítomni svědci. Vzniklé registrované partnerství je zapsáno do knihy partnerství, která je vedena matričním úřadem. Uzavřením registrovaného partnerství partneři nedávají souhlas k užívání společného příjmení. Partneři se však mohou mezi sebou dohodnout, aby jeden z nich požádal v souvislosti se změnou osobního stavu i o změnu příjmení, a tak bude užívat příjmení druhého partnera. Partneři tedy považují za diskriminační, že nemohou užívat dvě příjmení, jak je tomu ve svazku manželském, kdy manželky převezmou příjmení svého manžela a to užívají vedle svého dosavadního příjmení. (Novotný, 2014)

3.2 Povinnosti a práva partnerů

Povinnosti a práva partnerů v partnerství jsou stejná. O věcech partnerského soužití rozhodují společně. Pokud se na podstatných záležitostech nejsou schopni společně domluvit, je rozhodnuto soudně na návrh některého z nich. Jako zajímavost lze považovat fakt, že partnerům není, na rozdíl od manželů, uložena povinnost být spolu a být si věrni. Partneři se mohou zastupovat v běžných záležitostech, jednání jednoho

partnera v běžných záležitostech zavazuje oba partnery společně a nerozdílně. Toto neplatí, pokud by bylo jiné osobě známo, že druhý partner výslovně vyloučil účinky vyplývající ze zastupování. Partneři vůči sobě mají vyživovací povinnost, která trvá i po zrušení partnerství. Úprava vyživovací povinnosti partnerů v zákoně o registrovaném partnerství je obdobná s vyživovací povinností mezi manželi. Neplní-li jeden z partnerů vyživovací povinnost, pak rozhodne soud, a to na základě návrhu druhého partnera. Soud určí rozsah vyživovací povinnosti tak, aby hmotná i kulturní úroveň obou partnerů byla stejná. Tato povinnost trvá i po zrušení partnerského soužití, a to v případě, že se jeden z partnerů není po rozpadu partnerského soužití schopen sám uživit. V tomto případě má nárok na přiměřenou výživu podle schopností, možností a majetkových poměrů druhého partnera. V případě sporu opět rozhoduje soud. Vyživovací povinnost po rozvratu partnerství je upravena obdobně jako u rozvodu manželů. Doba trvání vyživovací povinnosti po rozpadu partnerství je nejvýše 3 roky. Bývalému partnerovi, který se na rozvratu partnerství nepodílel a jemuž byla zrušením partnerství způsobena značná újma, může soud stanovit proti druhému bývalému partnerovi sankční výživné. Právo na výživné zaniká mezi bývalými partnery dnem smrti nebo prohlášením za mrtvého povinného bývalého partnera nebo uzavřením nového manželství nebo nového partnerského soužití. Soud také přihlíží k odůvodněným potřebám oprávněného a také ke schopnostem, možnostem a majetkovým poměrům povinného. Výživné nelze přiznat v případě, že by bylo v rozporu s dobrými mravy. Právo na výživné lze přiznat pouze ode dne zahájení soudního řízení a nepromlčuje se. Avšak práva na jednotlivá opěťující se plnění se promlčují.

Nutno podotknout, že partnerství není překážkou k vykonávání rodičovské zodpovědnosti vůči vlastnímu dítěti ani překážkou ke svěření vlastního dítěte do péče. Trvajícím partnerství však brání tomu, aby se druhý z partnerů stal osvojitelem dítěte, ale platí zde stejně jako u heterosexuálních párů, že pečuje-li jeden z partnerů o dítě a oba partneři žijí ve stejné domácnosti, podílejí se na výchově oba dva. Povinnosti, týkající se ochrany vývoje a výchovy dítěte, se vztahují i na druhého z partnerů. (Novotný, 2014)

3.3 Zánik partnerství

Partnerství může zaniknout ze dvou zákonem stanovených důvodů, a to:

- Smrtí nebo prohlášením jednoho z partnerů za mrtvého (partnerství zaniká dnem smrti partnera nebo dnem, kdy prohlášení za mrtvého nabylo právní moci). Nastane-li však skutečnost, že prohlášení za mrtvého je zrušeno, má se zato, že partnerství stále trvalo. Pokud ale druhý partner mezitím uzavřel nové partnerství nebo manželství, dřívější svazek se již neobnoví.
- Rozhodnutím soudu o zrušení partnerství na návrh jednoho z partnerů, a to prokáže-li tento partner, že vztah už opravdu netrvá. Jestliže se k návrhu připojí druhý partner, potom soud již nezkoumá, zda partnerský vztah opravu netrvá a rozhodne o zrušení registrovaného partnerství. (Zákon č. 115/2006 Sb.)

3.4 Zákon o registrovaném partnerství

V následujících kapitolách se budu zabývat procesem vzniku zákona registrovaného partnerství i samotným zákonem platným v současnosti (Zákon č. 115/2006 Sb. o registrovaném partnerství).

3.4.1 Vznik zákona o registrovaném partnerství

Dříve byla homosexualita uvedena v trestním právu za trestnou. Tato trestnost byla odstraněna roku 1961 (trestním zákonem, č. 140/1961 Sb.). Dále však přetrvávala trestnost stejnopohlavního styku s osobou mladší 18 let (pokud se ale jednalo o styk opačných pohlaví, hranice byla 15 let), budil-li tento akt veřejné pohoršení nebo byl-li provozován za úplatu.

V posledních letech přichází do popředí spíše řešení diskriminace homosexuálních osob a také projednávání (2001) a později (2006) přijetí zákona o registrovaném partnerství. Tímto tématem se také dlouhodobě zabírají autoři nového občanského zákoníku. (Himl, Seidl, Schindler, 2013)

Roku 1989, kdy se nejen Československu, ale i dalším zemím Evropy podařilo vymanit z komunistického zřízení, je přelomovým rokem i v jiných ohledech. Například v Dánsku byl přijat první zákon, který zaštiťoval regulaci a uznání soužití partnerů stejného pohlaví, obvykle nazývaný jako registrované partnerství. V následujících letech se začal objevovat i v dalších zemích, jako je Norsko (1993), Švédsko (1995), Island (1996) a Nizozemsko (1998). I v České republice byly po roce 1989 opakované snahy o prosazení zákona o registrovaném partnerství, které byly však s nechutí zamítnuty. Na přelomu století byl předložen další návrh o soužití stejnopohlavních osob vládou Miloše Zemana, ale ani ten nebyl úspěšný. V roce 2004 byla připravena další předloha, a to od Vladimíra Špidly, avšak kvůli odporu ze strany KDU-ČSL návrh nakonec podán nebyl. Z tohoto návrhu posléze vyšel další návrh Taťany Fischerové společně s dalšími osmi poslanci ze všech stran krom KDU-ČSL na vydání zákona. Pro tento návrh hlasovalo ve třetím čtení 82 ze 165 poslanců. Což znamená, že opět nebyl schválen, ale jedná se o poslední neúspěch.

Registrované partnerství v České republice bylo zavedeno zákonem č. 115/2006 Sb., a to s účinností od 1. července 2006. Přijetí zákona se samozřejmě stalo jak kladně hodnoceným, tak mělo i své odpůrce. Za zmínku stojí i reakce odpůrců zákona z okruhu prezidenta Václava Klause v podobě sborníku příspěvků. (Himl, Seidl, Schindler, 2013)

3.4.2 Zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství

Zákon č. 115/2006 Sb. o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů znamená pro stejnopohlavní páry symbolické uznání partnerství společností. Uznání registrovaného partnerství se setkávalo zejména s nesouhlasem církve, přesto všechno byl u nás institut registrovaného partnerství zaveden.

Jedná se o právní normu, která umožňuje stejnopohlavním párům založit zákonem uznanou formu svazku s přesně definujícím rozsahem práv a povinností. Zákon o registrovaném partnerství představuje uznání homosexuality a posílení sebevědomí homosexuálů. V České republice ale stále není umožněno osvojení dětí těmito páry. Je jen otázkou budoucnosti, jak na tuto otázku bude reagovat naše legislativa. Přesto v České republice žije nespočet stejnopohlavních párů, které vychovávají děti, kdy jeden z nich je biologickým rodičem.

Toho lze dosáhnout umělým oplodněním v zemích (např. USA), kde je zákonný institut surogátního mateřství, což je proces, při kterém je vloženo embryo biologických rodičů do dělohy náhradní matky. (Novotný, 2014)

Ministři však v současné době chtějí, aby bylo možné osvojení partnerova biologického dítěte, které by poskytovalo větší jistotu dětem žijícím s registrovanými partnery. Přestože se o této změně mluví již několik let, teprve nedávno došlo k prvnímu kroku schválení návrhu novely zákona o registrovaném partnerství, která s tím počítala. Novela byla předložena ministrem pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu Jiřím Dienstbierem (ČSSD) společně s ministrem spravedlnosti Robertem Pelikánem (ANO). Proti podobným návrhům se staví strana KDU-ČSL, která je zastáncem tradiční rodiny. Podobný návrh obsahuje i poslanecká novela, avšak červencové projednání této novely přineslo mnoho střetů a ostré spory mezi poslanci. Nakonec bylo projednávání novely přerušeno a doposud se na program jednání nevrátilo. (www.lidovky.cz, 2017)

3.5 Registrované partnerství v číslech

Při posledním sčítání lidu, domů a bytů roku 2011 se poprvé v historii objevil ve formuláři dotaz ohledně registrovaného partnerství. Tyto otázky jsou pro naši společnost stále citlivým tématem. Proto je pravděpodobné, že se nepodařilo zachytit všechny takové svazky. Následující údaje se tedy budou týkat pouze osob, které byly ochotny uvést do formuláře soužití s osobou stejného pohlaví.

Ze sčítání víme, že registrované partnerství (minimálně jednou) uzavřelo 2 243 osob a dalších 8 112 osob (0,15 % domácností) uvedlo, že žije s osobou téhož pohlaví jako druh nebo družka. Větší počet registrovaných partnerů byl zachycen v krajích s vyšším podílem obyvatel žijících ve městech. Ze sčítání vyšlo také jasně najevo, že registrované partnerství se objevuje nejčastěji mezi muži ve věku 30-39 let. Zajímavý je fakt, že téměř 70 % partnerství uzavřeli muži, ale u nesezdaných partnerů nebyly rozdíly nějak extrémně znatelné. Zde muži tvořili 54 %.

Mezi muži a ženami, kteří uvedli, že jejich partnerství stále trvá, bylo:

- 23 % vysokoškolsky vzdělaných. (To je více než v celkové populaci. Dalo by se z toho tedy vyvodit, že vysokoškolsky vzdělaní lidé své vztahy častěji institucionalizují).
- 34 % s maturitním vzděláním – největší podíl (To je dáno i vysokým zastoupením tohoto vzdělání v celkové populaci).
- 9 % se základním vzděláním

U osob, které uvedli, že žijí v nesezdaném partnerství, mělo největší zastoupení středoškolské vzdělání bez maturity (33 %) a nejméně pak vysokoškolské vzdělání (15 %). Oproti registrovaným partnerům je nesezdaných svazků se základním vzděláním výrazně více (20 %).

Dále se většina partnerů hlásila k národnosti České republiky, a to jak registrovaných (92 %), tak i „nesezdaných“ (90 %). Byla zde také možnost národnost nevyplnit, kterou využilo 19 % registrovaných a 24 % neregistrovaných partnerů. Většina partnerů také uvedla, že jsou bez náboženské víry nebo ateisti (51 % registrovaných, 39 % neregistrovaných). (www.czso.cz, 2017)

VÝZKUMNÁ ČÁST

4 METODIKA VÝZKUMU

Praktická část je realizována na základě kvantitativního výzkumu a data byla získávána na základě dotazníkového šetření.

Kvantitativní výzkum začíná stanovením konkrétního cíle a výzkumnými otázkami. Ty určují proměnné, kterým se ve výzkumu bude věnovat pozornost. Základem kvantitativního výzkumu je změřit u skupiny lidí proměnné a zjišťovat vztahy mezi získaným vzorkem. Jednotlivé části šetření musí být prováděny v souladu, v tzv. interní validitě, výzkumník tedy zkoumá svět „takový, jaký je.“ Ve strategii kvantitativního šetření musí být dodrženo šest následujících prvků: cíl, výzkumné otázky, dotazník, vzorek, strategie sběru dat a strategie analýzy dat. (Punch, 2008)

Dotazník je rozšířenou technikou v sociálních výzkumech, která se používá jak při kvantitativních, tak i při kvalitativních výzkumech. Dotazníkové šetření je písemný způsob dotazování. V oblasti kvantitativního výzkumu je často využíván standardizovaný dotazník, ve kterém respondent odpovídá převážně na uzavřené, několik polozavřených a pouze výjimečně na otevřené otázky. Tyto otázky tvoří formulář, do kterého respondent zaznamenává svoje odpovědi dle uvedené instrukce. V kvantitativním výzkumu vyplňuje dotazník několik set až tisíc osob. Z dotazníku lze získat data velmi dobře tříditelná a srovnatelná, avšak někdy i velice plochá a odosobnělá. Nevýhodou dotazníku je ale jeho malá návratnost, která je 5-20 % poštou rozeslaných dotazníků. Jak ale ukázala praxe, kvalitně zpracovaný dotazník návratnost zvyšuje. Při dodržení zásad se jeho návratnost blíží k 70 %. O něco větší návratnost má dotazník rozesílaný elektronickou cestou. Elektronický dotazník lze vytvořit ještě o něco zajímavěji než v tištěné formě. Důležitým aspektem dotazníku je anonymita respondenta. (Reichel, 2009)

Dotazník vytvořený pro sbírání dat pro tuto práci se skládá z dvaceti otázek, z nichž je pět tzv. demografických otázek. V dotazníku mohou respondenti odpovídat zvolením právě jedné odpovědi, alespoň jedné z odpovědí, na základě škály nebo vlastní odpovědi. Dotazník byl zcela anonymní a respondenti byli seznámeni se záměrem sbírání dat a s cílem bakalářské práce. Dotazník byl zveřejněn v elektronické podobě, kvůli vysbírání co možná největšího počtu respondentů. Nakonec se mi podařilo vysbírat 205 dotazníků.

5 VÝZKUMNÝ SOUBOR A PRŮBĚH VÝZKUMU

Výzkumný soubor je tvořen respondenty z Jihomoravského kraje a Kraje Vysočina. Pro respondenty nebyla stanovena žádná kritéria, s výjimkou jednotlivých krajů a věku nad 18 let. Tato skutečnost mi umožnila získat široké spektrum odpovědí dotazovaných respondentů. Respondenti odpovídali celkově na 20 otázek, které jsou přílohou této práce.

Výzkum probíhal ve dnech od 27. února do 9. března 2017. Celkem mi dotazník vyplnilo 205 respondentů, z toho pak 105 respondentů z Kraje Vysočina a 100 z Jihomoravského kraje.

6 CÍL PRÁCE A VÝZKUMNÉ OTÁZKY

Hlavním cílem bakalářské práce je zmapovat názory a postoje veřejnosti, které se týkají problematiky osvojování dětí homosexuálními páry ve vybraných krajích ČR.

V empirickém výzkumu je potřebné propojení dat s konceptem a konceptu s daty, a také aby spojení mezi koncepty a daty bylo logické a těsné. S touto představou je nutno utvářet jednotlivé výzkumné otázky. Každá otázka by měla být formulována tak, aby bylo jasné, jaká data jsou zapotřebí k jejímu zodpovězení. (Punch, 2015)

Výzkumné otázky vycházejí z určených cílů a dávají jim specifičtější a konkrétnější podobu. Výzkumné otázky propojují abstraktní koncept a určené cíle s empirickou částí, která je plná specifických a konkrétních dat. Vyjasnění výzkumných otázek je stejně tak důležité jako vyjasnění stanovených cílů. Výzkumné otázky organizují a vymezují projekt, určují jeho hranice a dávají mu směr. Udržují zaměření výzkumníka na jeho vlastní cíle, řadí sběr a analýzu dat. (Punch, 2008)

Výzkumné otázky pro tuto práci:

HVO: Mělo by být registrovaným partnerům umožněno osvojení dětí?

VO1: Jaké pozitivní vlivy působí na dítě vyrůstající s homosexuálními rodiči?

VO2: Jaký je postoj společnosti k homosexualitě?

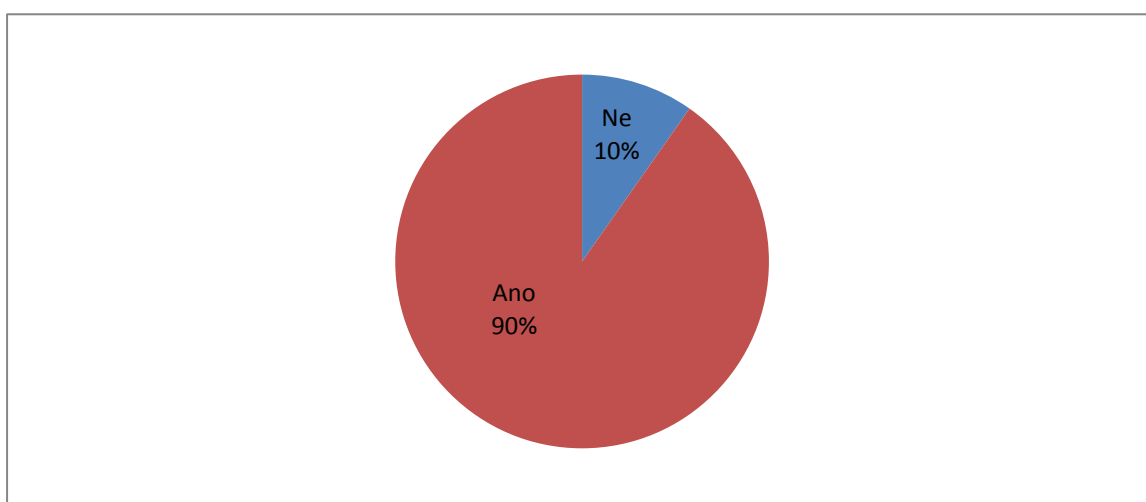
VO3: Které faktory nejvíce ovlivňují nahlížení na homosexualitu?

7 INTERPRETACE VÝSLEDKŮ

V této kapitole se budu zabývat vyhodnocováním a analýzou jednotlivých výzkumných otázek, a to především za pomoci grafů. Všechny tyto grafy jsou vlastní tvorbou. Kapitola je členěna do několika podkapitol, které se vždy zabývají právě jednou výzkumnou otázkou.

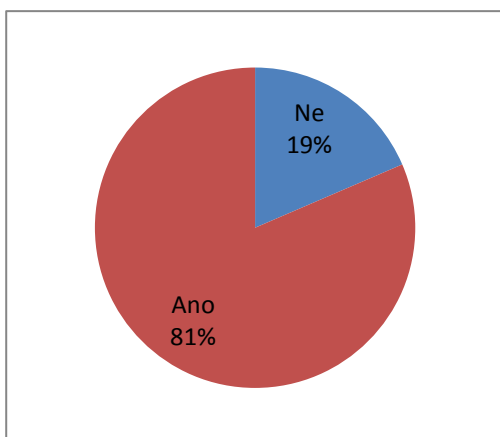
7.1 Mělo by být registrovaným partnerům umožněno osvojení dětí?

Zda by homosexuální páry měly nebo neměly mít možnost osvojit si dítě je stále živé téma jak mezi odborníky, tak mezi veřejností. V dotazníku jsem se snažila najít odpověď pomocí sedmi otázek týkajících se názoru na registrované partnerství jako takové, na stejná práva registrovaných partnerů a manželů a tedy i adopci. Dále jsem se zaměřila na zdůvodnění toho, proč by tato práva stejná být neměla. Poslední otázky k hlavní výzkumné otázce se týkají pohledu na výchovu stejnopohlavními páry a její dopady na dítě.

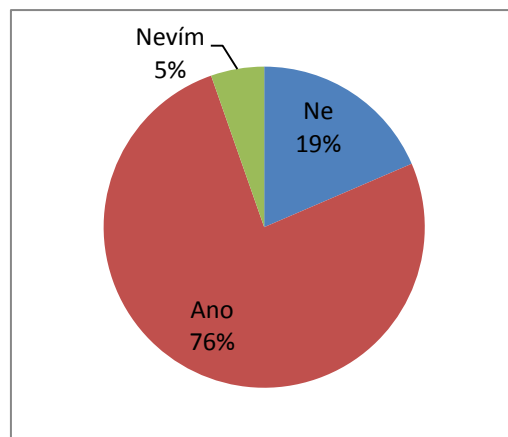

Graf 1: Souhlasíte se zákonem umožňujícím registrované partnerství?

Se zákonem umožňujícím registrované partnerství souhlasí většina dotazovaných, tedy 90 %, a zbylých 10 % nesouhlasí. Tento graf je zde znázorněn především pro lepší orientaci a porovnání s následujícími grafy, kde můžeme vidět, že převážná většina sice souhlasí s institutem registrovaného partnerství, ale to ještě neznamená, že by pro registrované partnery chtěli stejná práva, jako mají páry manželské, nebo že by dokonce souhlasili s adopcí dětí registrovanými partnery.

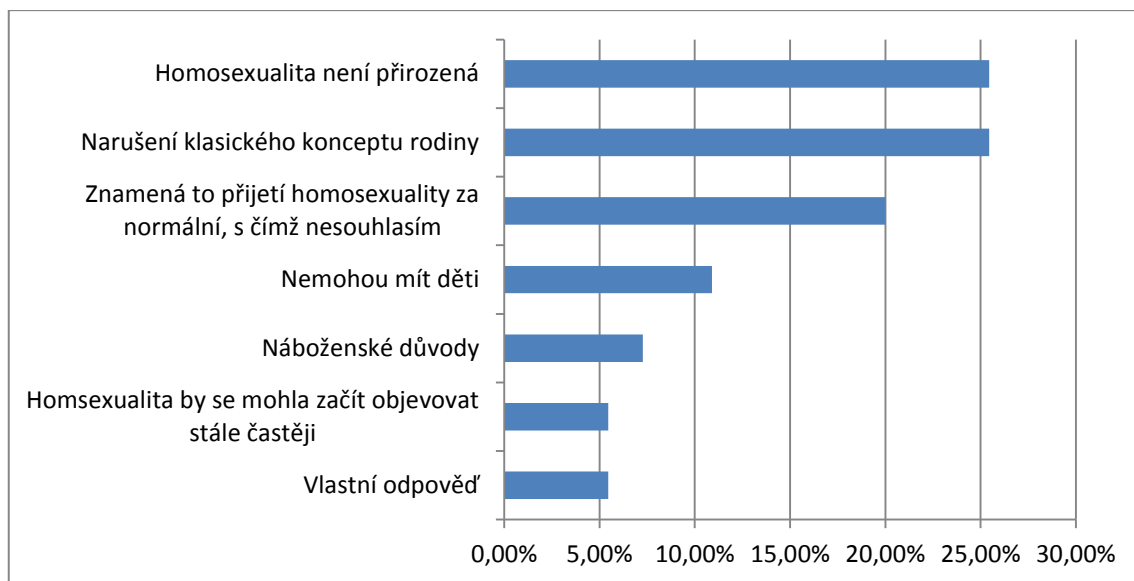

Graf 2: Myslíte si, že lidé v registrovaném partnerství by měli mít stejná práva jako manželé?

Graf 3: Souhlasíte s osvojováním (adopcí) dětí homosexuálními páry?

81 % dotazovaných si myslí, že lidé v registrovaném partnerství by měli mít stejná práva jako lidé žijící ve svazku manželském, a 19 % s tím nesouhlasí. Zajímavé však je, že 5 % lidí, kteří na tuto otázku odpověděli ano, na následující otázku týkající se souhlasu adopce dětí homosexuálními páry neodpověděli stejně. Neodpověděli jednoznačnou odpovědí ano, ale zvolili možnost nevím, což může být podmíněné skutečností, že by lidé chtěli, aby zde měli všichni stejná práva. Ale co se dětí týče, nastává podle mě těžší rozhodnutí, a ne všichni jsou si s adoptí dětí registrovanými partnery naprosto jistí. Proto raději zvolili neutrální odpověď, která s adoptí výslovně nesouhlasí, ale ani ji nezavrhne.

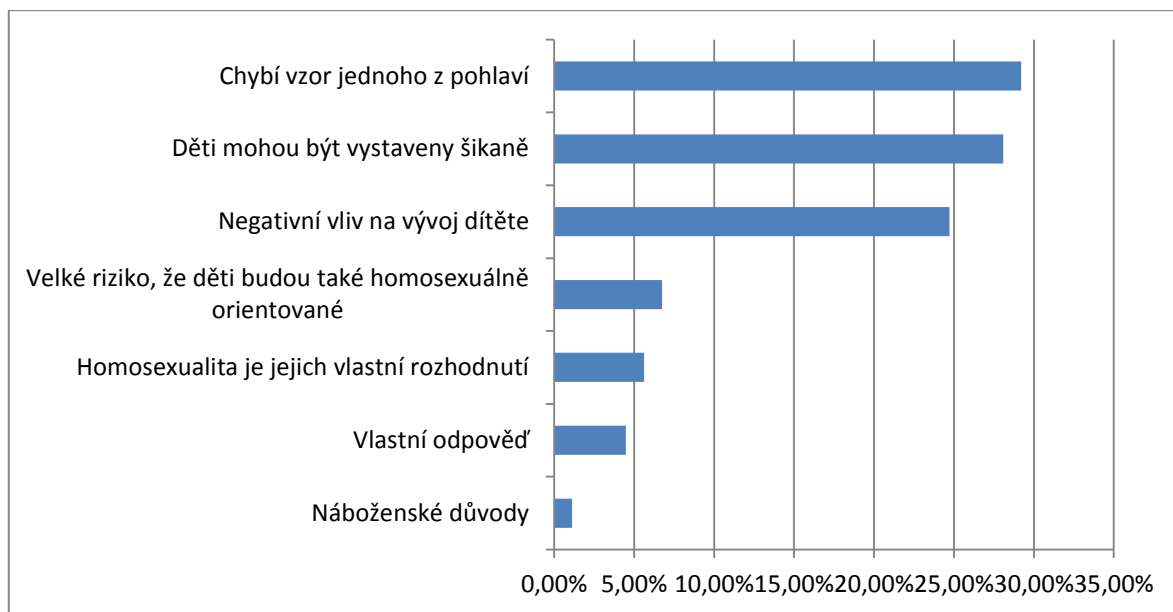

Graf 4: Proč se zákonem o registrovaném partnerství nesouhlasíte?

Tento a následující graf nám pomohou objasnit příčinu negativních odpovědí v předchozích otázkách, tedy odpovědi 19 % lidí, kteří jsou přesvědčeni, že registrovaní partneři by neměli mít stejná práva jako manželé, a adopci dětí u těchto párů taktéž negují. Odpůrci zákona o registrovaném partnerství nejčastěji uvádí dvě odpovědi, a to že považují homosexualitu za nepřirozenou a že narušuje klasický koncept rodiny. V grafu pak vidíme i další důvody a četnost odpovědí. Několik lidí využilo možnosti vlastní odpovědi:

- „Přináší riziko snahy o adopci dětí – s tou nesouhlasím.“
- „Rozdíly v právní úpravě oproti manželství – s tím spojené komplikace majetkových a jiných práv.“
- „Věřím, že Bůh stvořil muže a ženu a že je to tak správné, homosexualita je hřích.“

Z odpovědí je patrné, že homosexualita je stále vnímána jako něco nenormálního a nepřirozeného. Vlastně jako negativní a patologický jev, který se ve společnosti objevuje. Z toho plyne, že homosexualita stále není vnímána jako norma a někteří se jí stále snaží čelit a staví se k ní odmítavě.

Graf 5: Proč s adopcí homosexuálními páry nesouhlasíte?

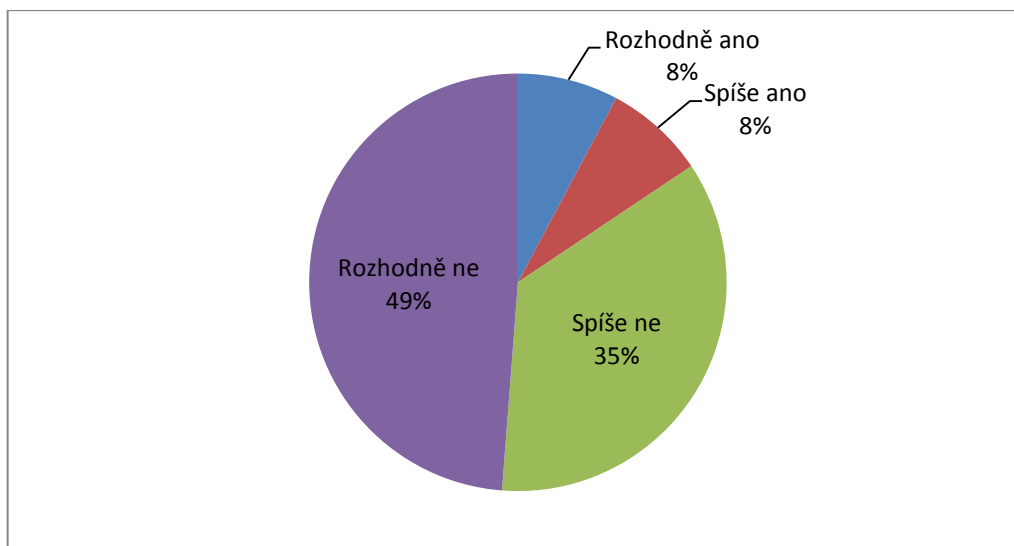
V grafu týkajícím se nesouhlasu s osvojováním dětí registrovanými parterami byla nejčastěji uvedena odpověď, která odráží skutečnost, že v rodině s homosexuálními rodiči chybí vzor jednoho z pohlaví (29 %). Velké procento se také domnívá, že děti vyrůstající v takových rodinách mohou být díky tomu vystaveny šikaně (28 %), a nemalé procento (24 %) respondentů si myslí, že pobyt s homosexuálními rodiči bude mít negativní vliv na vývoj dítěte. I k této otázce několik respondentů odpovědělo vlastní odpovědí, které zněly:

- „Nestabilní páry s velkou promiskuitou, u heterosexuálně orientovaného dítěte může díky nápodobě vzniknout pseudohomosexuální chování.“
- „Děti jsou přirozeně součástí rodiny; rodina je muž a žena, případně jejich děti (případně jen jeden z rodičů – muž, nebo žena – a děti, pokud jeden z rodičů abstentuje např. kvůli úmrtí); homosexuální pár není rodina, ale homosexuální pár.“
- „Chybí vzor jednoho z pohlaví plus by dítě mohlo ve škole dostávat „čochu“ stylem „fůůůůůů“, ty máš dva tatínky buzeranty, to seš určitě taky buzerant, nechod' ke mně!“ a jak k tomu to dítě přijde?“

Myslím, že ať už dotazovaní souhlasí nebo nesouhlasí s adoptí dětí homosexuálními páry, jak je tomu v tomhle případě, vychází z nejlepšího zájmu dítěte. Odpovídají podle svého nejlepšího přesvědčení a podle toho, co je podle nich pro vývoj a výchovu dítěte nejlepší. V tomto případě vycházejí nejčastěji z konceptu klasické rodiny, čímž rozumíme ženu, muže a dítě/děti. Chybějící role, jak už tomu v homosexuálním páru je, by tak podle nich dítě mohla velice poznamenat v jeho vývoji. Homosexuální páry také většinová společnost vidí jako nestabilní, promiskuitní, nezodpovědné a nevhodné pro výchovu dětí. Často se také objevuje obava z šikany.

Šikanou rozumíme formu fyzického, duševního týrání druhých osob, které poskytuje uspokojení z realizované moci, popřípadě i různé služby nebo výhody. Šikana se vyskytuje ve školách, na pracovišti, vězeních nebo kasárnách. Oběťmi jsou osoby fyzicky nebo sociálně stigmatizované, např. postižení, slabí nebo odlišné rasy, nebo osoby níže postavené v dané hierarchii. Většinou jde o jednání zakázané, kdy je mohou legální autority neoficiálně použít ve vlastní prospěch. (Jandourek, 2001)

Podstatnou informací v této souvislosti je, že pokud se jedinec rozhodne pro operativní změnu pohlaví, může podle současných českých zákonů roli otce nebo matky vykonávat. Samotná změna pohlaví jedince z něj dělá rodiče opačného pohlaví, a to nezávisle na genderové socializaci, kterou si jedinec v životě prošel, ale homosexuálně orientovaným osobám je možnost zastupovat rodičovskou roli stále upírána. (www.poradna-prava.cz, 2017)

Graf 6: Myslíte si, že homosexualita snižuje schopnosti výchovy dítěte?

S tímto tvrzením nesouhlasí 84 % dotazovaných. Z toho pak odpovědělo 49 % rozhodně ne a 35 % spíše ne. Opak, tedy že homosexualita schopnost výchovy dítěte snižuje, pak uvádí 16 % (rozhodně ano odpovědělo 8 % a dalších 8 % spíše ano).

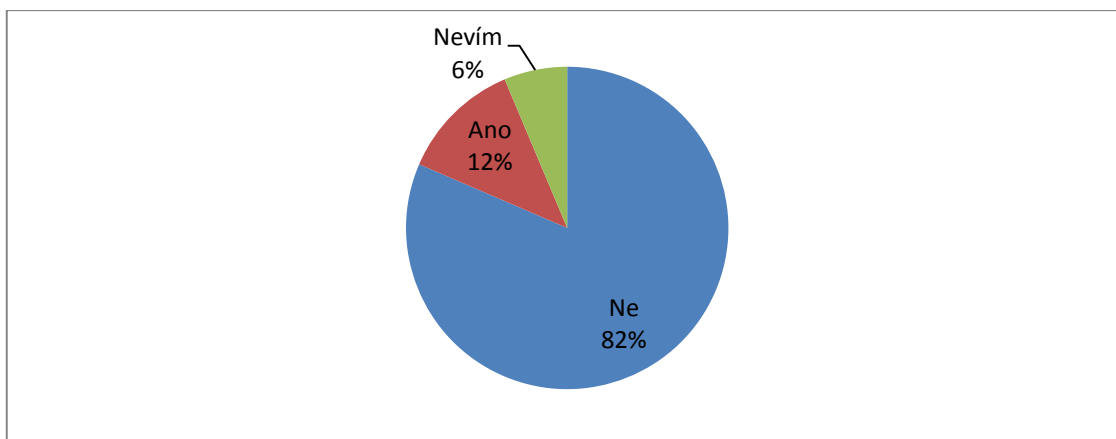
Je to již několik let, co se aktivisté homosexualismu snaží přesvědčit širokou veřejnost o neškodnosti adopce dětí homosexuály. Studie Marka Regneruse na to nahlíží poněkud jinak. Homosexuální lobby v roce 2006 zastoupená panem Hromadou tvrdila, že nebudou usilovat o adopci, což byla evidentně lež. Snaha a nátlak o posunutí společenského pohledu na tuto problematiku v poslední době stále stoupá.

Ti, kteří s adopcí homosexuálů nesouhlasí, jsou okamžitě řazeni mezi homofoby nebo zaostalce. Homosexualisté tvrdí, že výchova dětí stejnopohlavními páry je stejná jako výchova dětí v klasických rodinách. Odkazují se většinou na longitudální studie, které ale většinou disponují velmi malým počtem sledovaných subjektů. Pohled Marka Regneruse není longitudální. Studie je založena na větším počtu vzorků. Závěry plynoucí z této studie nejsou pro homosexuály a zastánce homosexualismu vůbec pozitivní. V následující tabulce vidíme její výsledky. (www.euportal.cz, 2017)

Tabulka 5: Četnost výskytu symptomů v klasické a homosexuální rodině.

Situace subjektu	IBF (nedotčená biologická rodina)	LM (lesbická matka)	GF (gay otec)
Na veřejné podpoře	10 %	38 %	23 %
Nezaměstnanost	8 %	28 %	20 %
Identifikuje se jako výlučný heterosexuál	90 %	61 %	71 %
Žije stejnopohlavně	4 %	7 %	12 %
Nevěrný při manželství nebo soužití	13 %	40 %	25 %
Uvažoval nedávno o sebevraždě	5 %	12 %	24 %
Absolvoval terapii	8 %	19 %	19 %

Z tabulky je viditelné, že výsledky z rodin, kde je jeden z rodičů homosexuál, jsou o poznání jiné než výsledky z klasické kompletní rodiny. Děti z homosexuálních rodin jsou tak 2× až 5× náchylnější k vybraným syndromům. Můžeme se jen domnívat, jak by vypadala studie v rodině, kde jsou homosexuální oba rodiče. (www.euportal.cz, 2017)

Graf 7: Má podle vás dítě vyrůstající v homosexuální rodině velké předpoklady, že bude také homosexuálně orientované?

I tato otázka ohledně vlivu homosexuálních rodičů na budoucí orientaci dítěte může ovlivnit rozhodování a pohled lidí na osvojování dětí stejnopohlavními rodiči. Jak lze vyčíst z grafu, 82 % dotazovaných si myslí, že homosexuální rodiče neovlivňují orientaci dítěte, 12 % si myslí opak a 6 % nemá jasnou odpověď na tuto otázku. Na otázku, zda skutečně ovlivňuje rodina sexuální orientaci dítěte, není zcela jasná odpověď, dokonce i názory jednotlivých psychologů se diametrálně liší.

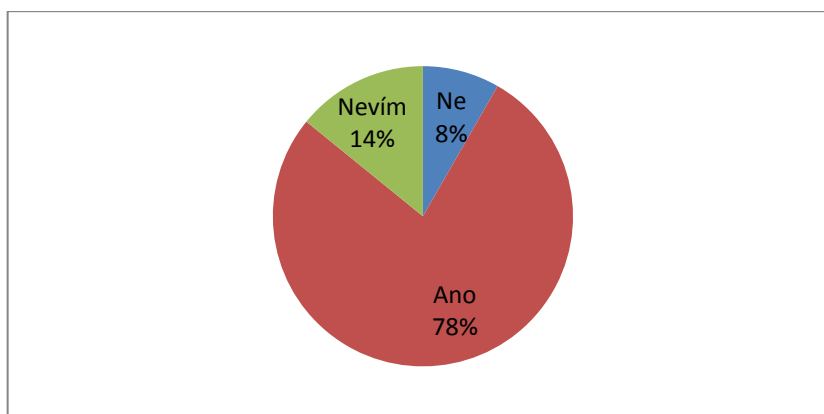
Roku 2008 byl proveden kvalitativní výzkum dětí lesbických rodin. Výzkumu se zúčastnilo 10 dětí ve věku 4–15 let. Byly zde děti jak z předchozího heterosexuálního vztahu, tak i děti plánovaně narozené do lesbické rodiny. Matky, které se zúčastnily výzkumu, nemají žádné přání, co se sexuální orientace jejich dítěte týče, a homosexuální orientaci svého dítěte by neměly problém přijmout. Postoje otců zatím neznáme, ale je velice pravděpodobné, že jejich tolerantnost by byla menší. Všechny dotazované děti v budoucnu předpokládají vztah s osobou opačného pohlaví, pouze jedna dívka je nakloněna oběma možnostem. Děti plánovaně narozené do homosexuálních rodin taktéž předpokládají v budoucnu heterosexuální vztah, ale zároveň se staví odmítavě k vztahu homosexuálnímu. (www.planovanirodiny.cz, 2017)

K této problematice se vyjádřil lingvistický antropolog Tomáš Samek. Uvádí, že dosavadní výzkumy nepotvrzují přenos sexuální orientace na jedince, kteří byli vychováváni a adoptováni homosexuálním párem. Sexuální orientace je stejná jako u dospělých, kteří vyrůstali v heterosexuální rodině. Jediný rozdíl, který je u dětí stejnopohlavních rodičů, je ten, že některé děti mají nižší sebevědomí. To ale nemusí být nutně důsledkem výchovy stejnopohlavního páru, nýbrž sociálním prostředím, kde dítě vyrůstá. Dítě se může s nevhodnými reakcemi setkat například v dětském kolektivu.

To by se nestalo třeba ve Švédsku, kde se děti ve škole učí, že existují tři druhy lásky: mezi mužem a ženou, mezi dvěma ženami a mezi dvěma muži. Takové prostředí je pak zřejmě mnohem vstřícnější i k dětem žijícím v homosexuálních rodinách. (<http://www.evalabusova.cz>, 2017)

7.2 Jaké pozitivní vlivy působí na dítě vyrůstající s homosexuálními rodiči?

V předešlé kapitole jsem zjišťovala, zda by stejnopohlavním párům měla být umožněna adopce či nikoli. A v této kapitole se budu věnovat pozitivům, které by dítě mohlo potkat, kdyby adopce homosexuálními páry byla možná. Graf číslo osm znázorňuje výsledky na nelehkou otázku, zda je pro dítě lepší, aby vyrůstalo v homosexuální rodině v porovnání s ústavní péčí. Další graf potom znázorňuje pozitivní faktory, které by pro dítě homosexuální rodina mohla přinášet.

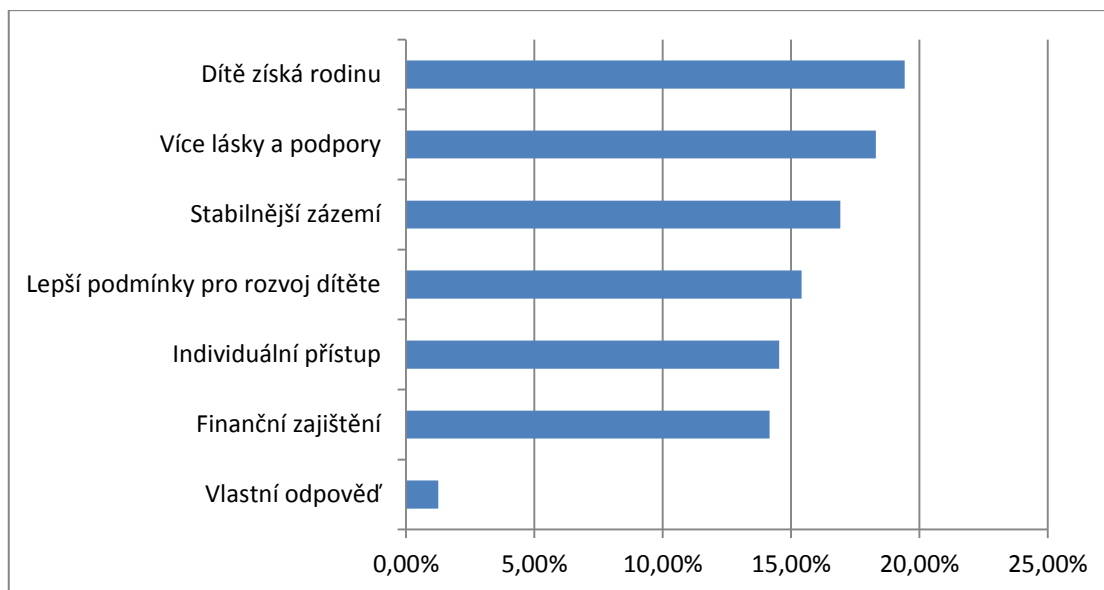
Graf 8: Myslíte si, že je pro dítě lepší vyrůstat v homosexuální rodině než v ústavní péči?

Zda je pro dítě lepší vyrůstat v homosexuální rodině v porovnání s ústavní péčí, je také otázka, která ve většině z nás vyvolává jisté dilema. Důsledkem toho je odpověď nevím u 14 % dotazovaných. Dále si pak pouhých 8 % myslí, že pro dítě je prospěšnější vyrůstat v ústavní péči, a většina respondentů (78 %) si myslí, že je pro dítě lepší vyrůstat mimo ústavní péči, tedy u stejnopohlavních rodičů.

Co přesně znamená pojem homosexuální rodina? Tento pojem je velice zavádějící. Znamená to snad, že všichni členové rodiny jsou homosexuální, že rodiče nebo jeden z nich je homosexuální? Že děti nebo dítě je homosexuálně orientované? Nebo že někdo z širší rodiny je homosexuál? Je velice zajímavé, že rodina, kde jsou heterosexuální rodiče, kteří mají homosexuální dítě/děti, je společností považována za heterosexuální, ale je-li tomu naopak, už je považována za homosexuální. Z toho vidíme, že rodina není brána jako celek s rovnocenným postavením, ale že za hodnotící prvek rodiny jsou

vnímány rodiče. Z toho zároveň vyplývá, že rodiny s homosexuálními dětmi a heterosexuálními rodiči jsou společností daleko lépe přijímány než rodiny s homosexuálními rodiči. Tolerance k homosexuálům se výrazně mění okamžikem, kdy se z „dětí“ stanou dospělí, kteří touží po vlastní rodině.

Vedle odpůrců homosexuálního rodičovství se samozřejmě objevuje i spousta argumentů podporující adopci dětí stejnopohlavními páry. Paradoxem ale je, že většina těchto pozitivních názorů stojí na základě toho, že stejnopohlavní rodičovství je svým způsobem problematické. Jedním z příkladů je právě argument založený na faktu, že u nás žije velké množství dětí v ústavní péči. V ústavech žije cca 1 % dětí, z toho 98 % dětí je tzv. „sociálně osiřelých“, které mají alespoň jednoho z rodičů, který se o ně ovšem neumí, nemůže nebo nechce starat. Pouze 2 % jsou děti skutečně osiřelé. Zastánci adopce homosexuálními páry argumentují tím, že pro děti je mnohem příznivější vyrůstat se stejnopohlavními rodiči než bez rodiny. Jiní poukazují na nedostatky heterosexuálních rodin, které nejsou ideální pro výchovu a vývoj dítěte. Poukazují především na četnost rozvedených a neúplných rodin, rodiny alkoholiků nebo na rodiče, kteří své děti zanedbávají nebo týrají. Tvrzení, které z tohoto vyplývá, je, že pro dítě je lepší vyrůstat se stejnopohlavními rodiči než v nevyhovujícím prostředí. Tyto dva argumenty sice podporují adopci homosexuálními páry, ale zároveň říkají, že homosexuální rodina je méně hodnotná než rodina heterosexuálních rodičů. Homosexuální rodina se totiž stává přijatelnou pouze v případě, kdy se heterosexuální rodina stane dysfunkční nebo zcela selže. Tato argumentace, byť tvořena nejlepšími úmysly, se může stát velice problematickou. Je zde totiž popřena rovnost mezi gay/lesbickou rodinou a rodinou heterosexuální. (www.poradna-prava.cz, 2017)

Graf 9: Jaké pozitivní faktory pro dítě představuje osvojení homosexuálními páry?

Těm, kteří na předchozí otázku opověděli ano, byla položena otázka: Jaké pozitivní faktory to pro dítě představuje? Mezi nejčastěji volené odpovědi patří to, že dítě získá rodinu, více lásky a podpory a stabilnější zázemí, než nabízí ústavní péče. Několik respondentů se vyjádřilo pomocí vlastní odpovědi:

- „Všem dětem je lépe v rodině, bez ohledu na to, zda-li je to máma a táta či homosexuální partneři, než v ústavní péči.“
- „Nebude odsuzovat homosexuální páry a bude víc otevřený.“
- „Dobrá ukázka rolí dospělých ve společnosti i s porovnáním s klasickou rodinou. Pokud jsou zajištěné základní potřeby dítěte a kvalitně naplňovány, dítě má možnost v raném dětství první kvalitní vazby s náhradní rodinou, která je spojován právě s individuálním přístupem a získáním kvalitního zázemí, i kdyby jen na přechodnou dobu. Poznatek z praxe u dětí adoptovaných ženou.“
- „Větší míra vlastní zodpovědnosti a soukromí vůbec.“

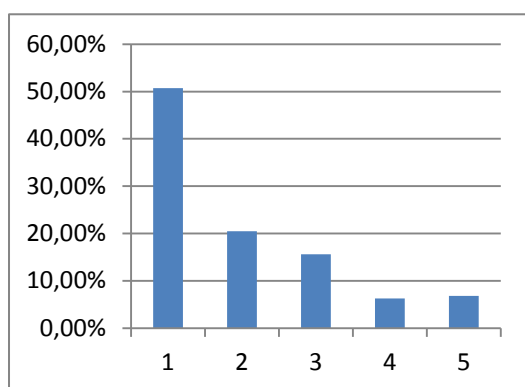
- „Homosexuální pár nemůže mít biologicky vlastní dítě, tzn., že dítě tímto párem adoptované bude chtěné a bude vyrůstat s velkou láskou a péčí, stejně tak jako u heterosexuálního páru a jeho chtěného dítěte.“
- „Dítě potřebuje stabilní citovou vazbu na jednu osobu – popřípadě dvě. Zejména v prvních letech života je tento aspekt nenahraditelný pro další vývoj.“
- „Zážitky, které v ústavní péči neprožije.“
- „Registrované partnerství není o nic odlišnější než manželství, a tak to pro dítě představuje možnost kompletního rodinného zázemí.“

Je jedno, jestli rodinu tvoří žena a muž, dvě ženy nebo dva muži, v každé rodině je výčet povinností, které musí společnými silami zvládnout. Každá rodina funguje jinak a je na ní, jak si povinnosti a úkoly rozdělí a jaké role jedinci zastávají. Nastává tedy otázka, podle čeho je vlastně funkčnost rodiny hodnocena. V naší společnosti hraje velkou roli přítomnost obou pohlaví. K těmto iracionálním tvrzením, že základ tvoří žena a muž, a tak je to od přírody dané a přirozené, se vyjádřil poslanec Vlastimil Tlustý z ODS, když prohlásil: „*nechci se dožít toho, jak dva pánové vysvětlují svému synovi, který z nich je maminka.*“

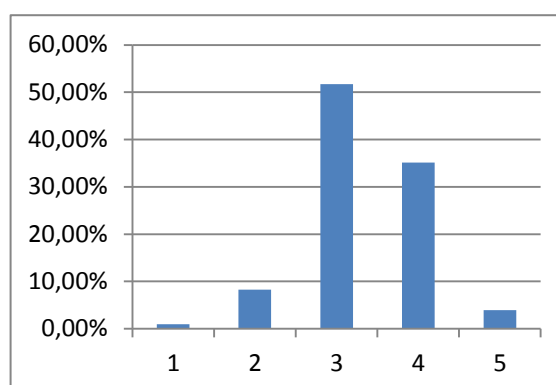
Zahraniční studie došly k závěru, že homosexuální rodiče kladou mnohem větší důraz na výchovu dětí. Důraz je kladen především na rozmanitost osobních vzorců pro své děti oproti rodičům heterosexuálním. (www.poradna-prava.cz, 2017)

7.3 Jaký je postoj společnosti k homosexualitě?

V této kapitole budu zjišťovat, jaký postoj zaujímá společnost k homosexualitě. Respondenti v dotazníku uváděli nejen vlastní postoj k homosexualitě, ale také jak hodnotí postavení naší společnosti právě vůči homosexualitě. Těmito otázkami se budu v následující podkapitole zabývat. V dotazníku jsem pomocí dvou otázek zjišťovala postavení k homosexualitě. Respondenti mohli postoj zaznamenat pomocí škály 1-5 s tím, že číslo 1 znamenalo kladný postoj a číslo 5 záporný postoj.

Graf 10: Jak hodnotíte svůj postoj k homosexualitě?

Graf 11: Jak hodnotíte postoj společnosti k homosexualitě?

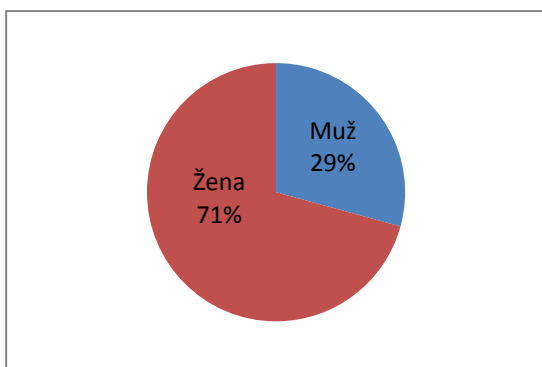
V první otázce respondenti uváděli vlastní postoj. V tomto grafu uvedla více než polovina (51 %) velmi kladný postoj. Avšak v druhém grafu, kde hodnotili, jak vnímají postoj společnosti, uváděla více než polovina (52 %) číslo 3. Za povšimnutí určitě stojí skutečnost, že číslo 1 v druhém grafu uvedlo pouhé necelé procento respondentů. Rozdíl u této varianty oproti variantě předchozí je tedy velký, téměř 50 %. Je velice zajímavé a je také paradoxem, že většina dotazovaných uváděla svůj postoj k homosexualitě kladně, přitom postoj společnosti vidí převážně jako neutrální a negativní.

Zkoumání názorů a postojů týkajících se sexuálních otázek patří téměř ke všem reprezentativním výzkumům sexuálního chování dané populace. Většina autorů si ve svých výzkumech všímá postupné liberalizace postojů k sexuálnímu chování. To má úzkou souvislost s překonáváním tradičních norem sexuálního chování a s postupnou sekularizací obyvatelstva. Weiss, Procházka a Zvěřina porovnali postoje společnosti k homosexualitě a potvrdili převahu postojů liberálních v české společnosti, přesto Česká společnost stále často nahlíží na homosexualitu jako na nemoc. (www.gay.iniciativa.cz, 2017)

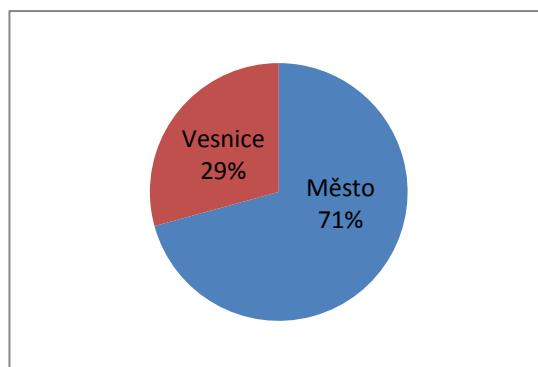
7.4 Které faktory nejvíce ovlivňují nahlížení na homosexualitu?

Tato kapitola se bude zabývat faktory, které nejvíce ovlivňují postoj a nahlížení společnosti na homosexualitu a adopci dětí homosexuálními páry. Následující grafy jsou výsledkem porovnávání dvou dotazníkových otázek. Otázka týkající se souhlasu s adopcí homosexuálními páry je vždy porovnána s jednou z demografických otázek, a to týkající se pohlaví, místa bydliště a víry v Boha.

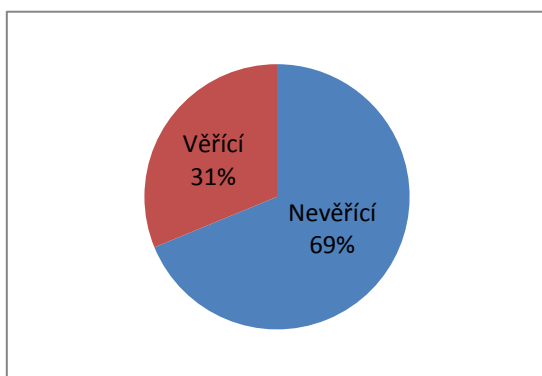
Pro lepší přehlednost předně uvedu grafické znázornění odpovědí na jednotlivé demografické otázky.

Graf 12: Pohlaví

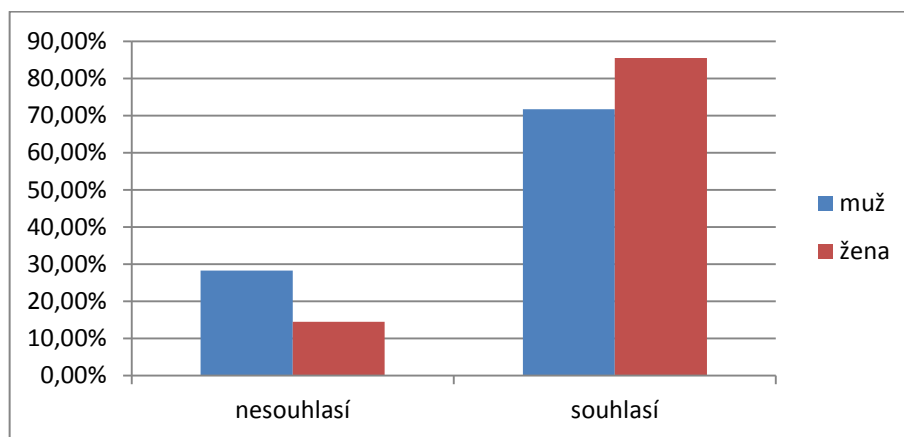

Graf 13: Bydliště

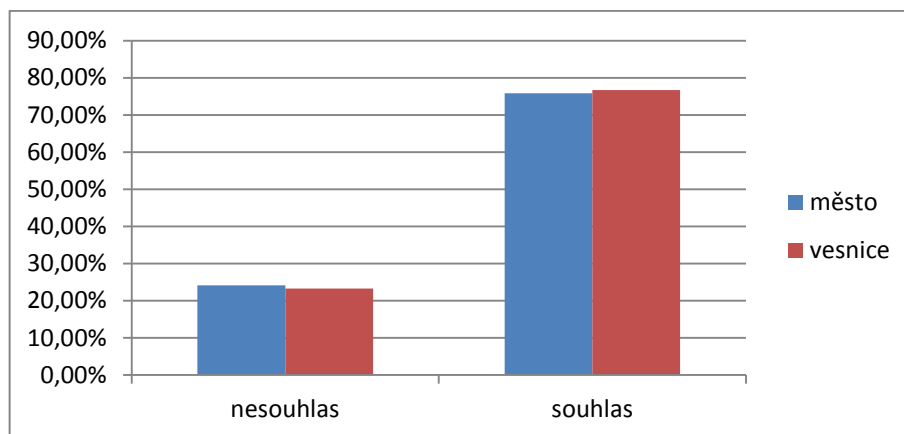
Graf 14: Víra v Boha

Postoje k homosexualitě jsou ovlivňovány především pohlavím. Ženy jsou v této oblasti mnohem tolerantnější a liberálnější než muži, ačkoli k sexuálním otázkám obecně zaujímají postoj méně liberální. Dalším ovlivňujícím faktorem je věk, místo bydliště, stupeň vzdělání, náboženství, kulturní prostředí jedince, osobní zkušenost nebo znalost lesbičky nebo gaye. (www.gay.iniciativa.cz, 2017)

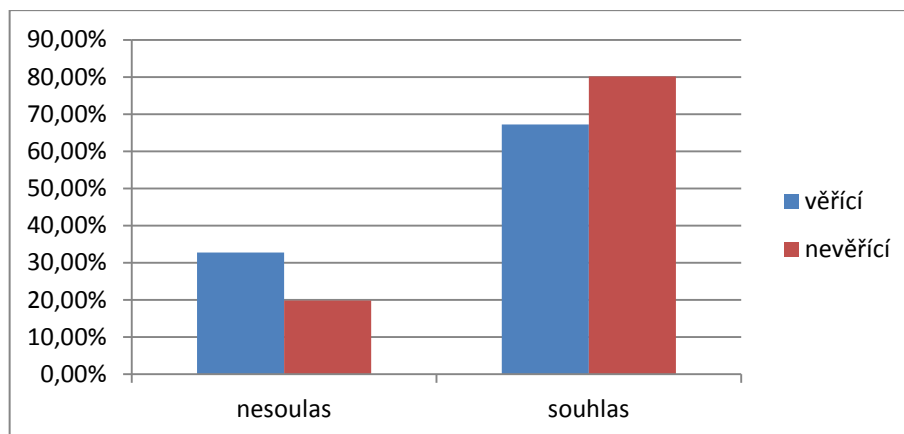
Graf 15: Problematika adopce dětí homosexuálními páry z pohledu mužů a žen.

Názory mužů a žen se od sebe poněkud liší, tento rozdíl je 14 %. Ženy v porovnání s muži častěji souhlasí s adopcí dětí homosexuálními páry.

Graf 16: Problematika adopce dětí homosexuálními páry z pohledu lidí žijících na vesnici a ve městě.

Z grafu vidíme, že místo bydliště nemá v mém výzkumu na odpověď žádný vliv. Lidé bydlící ve městě i na vesnici odpovídali téměř totožně.

Graf 17: Problematika adopce dětí homosexuálními páry z pohledu lidí věřících v Boha a lidí nevěřících.

Z grafu lze vyčíst, že lidé věřící projevují častěji nesouhlas s adopcí homosexuálními páry (33 %) oproti nevěřícím (20 %), tento rozdíl však není nějak extrémně velký. S adopcí potom souhlasilo 67 % věřících a 80 % nevěřících.

Častým cílem útoku a obvinění týkající se netolerance homosexuality je právě křesťanství. Smutnou skutečností je nenávistivé chování a opovrhování homosexuály od mnohých lidí, a to i včetně některých křesťanů. Nikdo by neměl odsuzovat homosexuály ani nikoho jiného, tím je narušena lidská důstojnost. Všichni, tedy i homosexuálové, jsou Bohem milováni. Přesto někteří křesťané odmítají homosexuální chování a považují ho za jednání převracející přirozený řád a za chování destruktivní. Bůh říká, že je mu toto jednání ohavné a ačkoli toto téma není rozváděno detailně, je jasné, že sexuální soužití dvou osob stejného pohlaví zakazuje. Mluvíme o odmítání homosexuálního chování, nikoli však homosexuálů. Je totiž velký rozdíl mezi přístupem k člověku jako takovému nebo k jeho chování. Chování homosexuálů je Bohu ohavné, avšak homosexuály samotné miluje. Bible nepovažuje samotnou homosexualitu za hřích, hříchem se stává pouze tehdy, je-li uvedena do praxe. Dalším biblickým důkazem, že homosexualita je zakázaná, je to, že křesťané uvádí model muže a ženy, kde není pochyb, že se jedná o jediné dovolené soužití člověka. (<http://www.proc-krestanstvi.cz>, 2017)

8 ZÁVĚR

Hlavním cílem bakalářské práce bylo zmapovat názory a postoje veřejnosti, které se týkají problematiky osvojování dětí homosexuálními páry, a to ve vybraných krajích České republiky (v Jihomoravském kraji a Kraji Vysočina). Dále jsem se zabývala registrovaným partnerstvím, osvojováním dětí registrovanými partnery a pohledem společnosti na homosexualitu jako takovou. Hlavní cíl a výzkumné otázky byly plněny za pomoci kvantitativního výzkumu, konkrétně prostřednictvím dotazníkového šetření mezi širokou veřejností.

Hlavní výzkumná otázka se týkala registrovaného partnerství a osvojování dětí registrovanými partnery. Se zákonem umožňujícím registrované partnerství souhlasilo 90 % dotazovaných, to je ukazatelem, že dnešní společnost je k homosexualitě jako takové tolerantní. O 3 % méně respondentů souhlasí se zákonem umožňujícím partnerství s podmínkou stejných práv, jako mají lidé ve svazku manželském, a došlo-li na otázku týkající se adopce dětí stejnopohlavními páry, část dotazovaných znejistěla (5 %) a nedokázala jednoznačně projevit souhlas, ale ani nesouhlas, a volila neutrální odpověď nevím. Z toho plyne, že by lidé sice chtěli, aby zde měli všichni stejná práva, ale co se dětí týče, nastává podle mě těžší rozhodnutí, a ne všichni jsou si s adoptí dětí registrovanými partnery naprosto jistí. Proto raději zvolili odpověď, která s adoptí výslovně nesouhlasí, ale ani ji nezavrhuje. Nutno zdůraznit, že malá část (10 %) společnosti nesouhlasí ani s uzákoněním registrovaného partnerství, tudíž ani s adoptí těmito páry. Dalším faktorem, který může mít velký vliv, je smýšlení o tom, jak velké předpoklady má dítě vyrůstající se stejnopohlavními rodiči k tomu, aby bylo také homosexuálně orientované. V této otázce je také většina dotazovaných za jedno, a to že to na dítě nemá žádný vliv. Zbytek si pak myslí opak nebo neví.

Pokud bychom vzali v potaz, že osvojení dětí registrovanými partnery je možné, je tu řada pozitivních faktorů. Mnoho dětí vyrůstajících v ústavních zařízeních by našlo novou rodinu, stabilní zázemí, finanční zajištění a to nejdůležitější, lásku, podporu a individuální přístup rodičů. Toto tvrzení samozřejmě také zastávají pouze příznivci registrovaného partnerství, kterých je v mém výzkumu většina.

Dále jsem se zabývala postojem společnosti k homosexualitě jako takové. Dotazovaní nejprve uváděli vlastní postoj a poté hodnotili postoj společnosti. Je velice zajímavé a také paradoxem, že většina dotazovaných uváděla svůj postoj k homosexualitě kladně, přitom postoj společnosti vidí převážně jako neutrální a negativní.

Za povšimnutí stojí také to, že odpovědi dotazovaných jsou ovlivňovány několika faktory. Z mého šetření se jako ovlivňující faktor ukázala především víra v Boha a pohlaví respondentů. Další autoři za ovlivňující vlivy považují také dosažený stupeň vzdělání a věk. V mém výzkumu však tyto faktory nesehrávaly žádnou významnou roli. V mnoha studiích byl prokázán i vliv bydliště respondentů, ten se však v mém šetření také neukázal nějak ovlivňující. Z mého zkoumání vyšlo najevo, že ženy a lidé nevěřící jsou k otázkám spojeným s homosexualitou mnohem liberálnější a tolerantnější.

Mě osobně výsledky vyplývající ze zkoumání poměrně překvapily, čekala jsem mnohem negativnější a homofobní přístup společnosti k homosexualitě jako takové, ale i negativní přístup k adopci dětí registrovanými partnery.

Před tím, než jsem začala psát tuto bakalářskou práci, byl můj názor na tuto problematiku jednoznačný. Byla jsem stoprocentně přesvědčena, že by registrovaným parterům měla být umožněna adopce dětí. Mezi mé argumenty patřil především fakt, že by ubylo dětí vyrůstajících v ústavní výchově, a tyto děti by tak našly nový domov a především milující rodiče. Získaly by tak větší individuální podporu, péči a finanční zázemí. Během psaní této práce jsem přečetla nejrozumnější literaturu, články a názory psychologů i politiků, které můj názor jak potvrzovaly, tak i vyvracely, a tím jsem získala rozšířenější pohled na tuto problematiku. Stále si myslím, že by registrovaní partneři měli mít právo adopce, ale také už vím, že to sebou nese spoustu nejasností a oprávněných obav. Je však důležité zmínit, že tato práce nemá zastávat ani jeden úhel pohledu na dané téma, ale pouze utvářet ucelený pohled dnešní společnosti.

Z výše uvedeného vyplývá, že stanovený cíl bakalářské práce byl splněn. Tento výzkum by měl být přínosem pro odbornou veřejnost, pro studenty zdravotních a sociálních oborů nebo těm co se o tuto problematiku zajímají. Dále by mohl být přínosem pro organizace pracující s dětmi v ústavní péči, především dětská centra a dětské domovy.

Seznam použitých zdrojů

Tištěné zdroje

- 1) FAFEJTA, Martin. *Úvod do sociologie pohlaví a sexuality*. Ve Věrovanech: Jan Piszkievicz, 2004. ISBN 8086768066.
- 2) GABRIEL, Zbyněk a Tomáš NOVÁK. *Psychologické poradenství v náhradní rodinné péči*. Praha: Grada, 2008. Psyché (Grada). ISBN 9788024717883.
- 3) GIDDENS, Anthony. *Sociologie*. Praha: Argo, 1999. ISBN 80-7203-124-4.
- 4) HIML, Pavel, Jan SEIDL a Franz SCHINDLER, ed. *"Miluji tvory svého pohlaví": homosexualita v dějinách a společnosti českých zemí*. Praha: Argo, 2013. Každodenní život. ISBN 9788025708767.
- 5) JANDOUREK, Jan. *Sociologický slovník*. Praha: Portál, 2001. ISBN 8071785350.
- 6) JANIŠ, Kamil a Dagmar MARKOVÁ. *Příspěvek k základům sexuální výchovy*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2007. ISBN 978-80-7041-621-1.
- 7) NOVOTNÝ, Petr. *Nový občanský zákoník*. Praha: Grada, 2014. Právo pro každého (Grada). ISBN 9788024751672.
- 8) *Nový občanský zákoník: zákon č. 89/2012 Sb. ze dne 3. února 2012*. Praha: Ústav práva a právní vědy, 2014. Právo a management. ISBN 978-80-87974-01-8.
- 9) PUNCH, Keith. *Základy kvantitativního šetření*. Praha: Portál, 2008. ISBN 9788073673819

- 10) PUNCH, Keith. *Úspěšný návrh výzkumu*. Vydání druhé. Přeložil Jan HENDL. Praha: Portál, 2015. ISBN 9788026209805.
- 11) REICHEL, Jiří. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha: Grada, 2009. Sociologie (Grada). ISBN 9788024730066.
- 12) ZEŽULOVÁ, Dagmar. *Pěstounská péče a adopce*. Praha: Portál, 2012. ISBN 9788026200659.

Elektronické zdroje

- 13) Co to je homofobie a kde se s ní můžeme setkat. *Přímá cesta* [online]. 2007 [cit. 2017-05-07]. Dostupné z: <http://followers.thcnet.cz/CyberNet/Punk-Rock%20Rebels%20Library/2.%20Anarchist%20Newspapers/Anarxofeminismus/anarchofeminismus.org/cs/co-to-je-homofobie-a-kde-se-s-ni-muzeme-setkat>
- 14) ČESKO. Zákon č. 115/2006 Sb. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2017 [cit. 1. 5. 2017]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-115>
- 15) Dávky péstounské péče. *MPSV* [online]. Praha, 2012 [cit. 2017-05-07]. Dostupné z: <https://portal.mpsv.cz/soc/dpp>
- 16) Gay a lesbické rodičovství, homosexuální rodina a genderové aspekty netolerance k homosexualitě. *Poradna pro občanství, občanská a lidská práva* [online]. Praha: Sokolová, c2009 [cit. 2017-05-07]. Dostupné z: <http://poradna-prava.cz/www/old/genderove-aspekty-netolerance.html>
- 17) Homosexualita v antickém Řecku. *Antický svět* [online]. Chlubný, 2016 [cit. 2017-05-08]. Dostupné z: <http://www.antickysvet.cz/26124n-homosexualita-v-antickem-recku>
- 18) Legalizace adopcí dětí homosexuálními/lesbickými páry - ano, nebo ne? *Rodičovství, psychologie, zdraví* [online]. Labusová, c2006-2017 [cit. 2017-05-07]. Dostupné z: <http://www.evalabusova.cz/ankety/adopce.php>

- 19) Nikterak růžová historie homosexuality (Gay dějepis). *SocietyMag* [online]. [cit. 2017-05-08]. Dostupné z: <http://www.totalmag.cz/spolecnost/66-fenomen-doby/3527-nikterak-rova-historie-homosexuality-gay-djepis.html>
- 20) Osvojení, adopce a změny od 1.1.2014. *Můj právník* [online]. Müllerová, 2013 [cit. 2017-05-07]. Dostupné z: <http://muj-pravnik.cz/osvojeni-adopace-zmeny-od-2014/>
- 21) Osvojení dítěte partnera v homosexuálních párech? Vláda návrh odsouhlasila. *Lidovky* [online]. Praha, 2016 [cit. 2017-05-09]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/vlada-chce-umoznit-priosvojeni-ditete-partnera-v-homosexualnich-parech-1ab-/zpravy-domov.aspx?c=A161024_132405_ln_domov_sk
- 22) Osvojení zletilého jako nový institut NOZ. *Nový občanský zákoník* [online]. Praha, 2015 [cit. 2017-05-07]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/index.php/rodinne-pravo/konkretni-zmeny/osvojeni-zletileho-jako-novy-institut-noz>
- 23) Postoje společnosti k homosexualitě, homofobie. *Gay iniciativa* [online]. [cit. 2017-05-07]. Dostupné z: <http://gay.iniciativa.cz/www/index.php?page=clanek&id=35>
- 24) Proč odsuzujete homosexuály? *Bůh, křesťanství, Ježíš, Bible, víra..* [online]. Fiedor [cit. 2017-05-07]. Dostupné z: www.proc-krestanstvi.cz/a85-otazka-proc-odsuzujete-homosexuality
- 25) Registrované partnerství je častější u mužů. *Český statistický úřad* [online]. Praha: Kohoutová, 2014 [cit. 2017-05-07]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/0800492b9c>

- 26) Specifika dětí z homoparentálních rodin. *Společnost pro plánování rodiny a sexuální výchovu* [online]. Praha: Sedláčková, c2001-2013 [cit. 2017-05-07]. Dostupné z: <http://www.planovanirodiny.cz/view.php?cisloclanku=2009110501>
- 27) Vědecká studie: Děti homosexuálních "rodičů" mají několikanásobně větší sklony k promiskuitě a homosexualitě. *EUportál* [online]. Praha: Musil, 2012 [cit. 2017-05-08]. Dostupné z: <http://euportal.parlamentnilisty.cz/Articles/9732-vedecka-studie-deti-homosexualnich-rodicu-maji-nekolikanasobne-vetsi-sklony-k-promiskuite-a-homosexualite.aspx>